

A Vach' Ab'ix Ix Stz'ib'ejcan SAN MARCOS

San Marcos sb'i jun libro tic. Schael yich yalan yuj vach' ab'ix yic Jesucristo yuninal Dios. A Jesucristo yel Yuninal Dios, Ochnac Animail. Syalcoti to ay val tas sb'onac Jesús, syalanpaxcoti to ay val yopisio. A yopisio chi' scheclajel yuj sc'ayb'ub'al syac'a'. Ay yopisio d'a yib'añ eb' demonio, syalpax yac'an lajvoc mul. A Jesús chi' a val aljinac to a Dios ix checancot d'a scal eb' anima. Ulnac eq'ui yuj ul yac'ancham sb'a yic scolan eb' anima d'a yalañ smul.

A viñ tz'ib'annac jun libro tic yelxo val sna viñ yuj tas sb'onac Jesús yed' slolonel yed' sc'ayb'ub'al. Ayic slajvi yalan jayeoc versículo viñ yuj viñaj Juan Bautista, syalanpaxcot viñ yuj sbautismo Jesús yed' b'aj ac'ji proval. Slajvi chi' syalanpax viñ yuj smunlajel Jesús yed' tas syutej sb'oanxi sc'ol eb' penaay. Syalanpax viñ yuj sc'ayb'ub'al Jesús chi'. Yacb'an tz'ec' tiempo, a eb' sc'ayb'um Jesús chi' ix nachajel yuj eb' mach Jesús chi'. Axo pax eb' ajc'ool, junjun c'u syac'lan eb' scachanoch vaan Jesús chi'. A juntzañ slajvub' capítulo syalcot yuj jun semana d'a yalañto schamel Jesús, syalanpax yuj schamel d'a te' culus, yuj tas ajnac spitzvixi yed' tas ajnac spax d'a satchaañ.

*A viñaj Juan tz'ac'an bautizar'R'ix alanel
slolonel Dios
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Icha tic ix aj yel yich vach' ab'ix yic Jesucristo, Yuninal Dios. ² A jun schecab' Dios scuchan Isaías ix tz'ib'ancan tas xchi Dios d'a Yuninal. Ix yalan Dios icha tic:

Ol in checb'at jun in checab', ol b'ab'laj b'at d'ayach. Icha tz'aj sb'o b'e, icha chi' ol yutoc sb'oan sb'eyb'al eb' anima, ayic manto ach c'ochi, xchi.

³ A jun chi' ol avaj d'a tz'inan luum, ol yalan icha tic: Icha tz'aj sb'o b'e ayic sjavi junoc yajal, icha chi' tzeyutej e b'oan e b'eyb'al, yujto ol javoc viñ Cajal, icha chi' ol yala', xchican d'a Slolonel Dios chi'.

⁴ A viñaj Juan ix ac'an bautizar eb' anima d'a tz'inan luum chi', ix yalan viñ d'a eb' ix c'och d'ay: Yovalil tze na val e b'a yuj e mul yic tz'ac'jican lajvoc e mul chi' yuj Dios. Ichato chi' ol ex vac'an bautizar, xchi viñ d'a eb'. ⁵ Axo eb' anima d'a junjun choñab' d'a yol yic Judea yed' smasanil eb' aj Jerusalén ix c'och eb' smaclej yab' d'a viñaj Juan chi'. Slajvi yalanq'ueta smul junjun eb', ichato chi' tz'ac'ji bautizar eb' yuj viñ d'a a' nivan Jordán.

⁶ A viñaj Juan chi', a xil noc' camello ayoch spichuloc viñ, axo stzec'ul viñ, tz'uum. Axo juntzañ noc' icha noc' yol sojoy schi viñ. Axo noc' yal chab', a' noc' syuc' viñ. ⁷ Ix yalanel viñ d'a scal eb' anima:

—Ay junxo mach tzac'an sja vuuj, ec'alto yopisio d'a vichañ. Mañ in mojoc vac'an servil, vach'chom toñej tzin em ñojan in tijanel sch'añal xañab'. ⁸ A in tic tzex vac' bautizar d'a a a'. Axo ol ac'an Yespíritu Dios d'ayex, ichato ol ex ac'joc bautizar yuuj, xchi.

*Ix ac'ji bautizar Jesús
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ A d'a jun tiempoal chi', ix cot Jesús d'a Nazaret, d'a yol yic Galilea, xid' yac'an bautizar sb'a d'a viñaj Juan d'a a' nivan Jordán. ¹⁰ Ayic van sq'uexta d'a yol a', ix yilan sjacvi satchaani. Ix emul Yespíritu Dios d'a yib'ani icha noc' paramuch. ¹¹ Ix ab'chaj yaljiemta jun lolonel d'a satchaani, ix yalan icha tic:

—A ach ton tic Vuninal ach, xajanab'il ach vuuj. Tzin tzalaj val ed'oc, xchi d'a Jesús.

*A viñ Satanás ix ac'an proval Jesús
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Ix lajvi chi' ix ic'jib'at Jesús yuj Yespíritu Dios d'a jun lum tz'inan luum. ¹³ Ata' ix xid'ec' 40 c'ual b'aj ay juntzani noc' noc' ay smay. Ata' ix yac'lej viñ Satanás yac'an proval. Ix lajvi chi', axo eb' ángel ix ulec' yac' servil.

*Ix el yich smunlaj Jesús d'a Galilea
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴ Ayxo och viñaj Juan d'a preso, ix c'och Jesús d'a Galilea. Ata' ix yalcanel vach' ab'ix, tas ol aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios. ¹⁵ Ix yalan icha tic:

—Ix c'och stiempoal, jab'xoñej yoch Dios Yajalil. Yuj chi', naec e b'a. Aq'uecoch jun vach' ab'ix yic colnab'il d'a e c'ool, xchi.

*A Jesús ix avtancot chañvani eb' yamum chay
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

¹⁶ Van yec' Jesús d'a sti' a' ñajab' yic Galilea. Axo ix yilani, ata' ayec' viñaj Simón yed' jun yuc'tac scuchan Andrés. Van yac'anem ch'ani schimpa eb'

yic yamlab' chay d'a yol a', yujto yamum chay eb'.
 17 Ix yalan Jesús d'a eb':

—Ochañec in c'ayb'umoc, ol vac'och eyopisio. Icha tzeyutej eyaman noc' chay tic, icha chi' ol eyutoc eyic'ancot eb' anima d'ayin, xchi Jesús d'a eb'.

18 Val d'a jun rato chi' ix yactancan ch'añ schimpa eb' chi', ix och eb' sc'ayb'umoc Jesús chi'.

19 Axo ix b'at jab'xo Jesús chi', ix yilanb'at eb' yuninal viñaj Zebedeo, aton viñaj Jacobo yed' viñaj Juan. Ayoch eb' d'a yol jun barco, van snipan schimpa eb'. 20 Ix yavtancot eb'. Yuj chi', ix yactancan smam eb' chi' yed' eb' smajan eb' d'a yol te' barco chi', ix b'at eb' yed'oc.

*A jun viñ b'aj ix el jun enemigo
 (Lc 4.31-37)*

21 Ix c'och eb' d'a choñab' Capernaum. Axo d'a sc'ual ic'oj ip, aton sábado, ix och ijan Jesús sc'ayb'an eb' d'a yoltac spatil culto. 22 Ix te sat sc'ool eb' yab'an juntzañ c'ayb'ub'al ix yala', yujto ayic ix c'ayb'aj eb' yuuj, ix checlajeli to ay yopisio yuj Dios, mañ ichoc eb' c'ayb'um d'a ley Moisés. 23 Ata' ix c'och jun viñ ayoch jun enemigo d'ay. Ix q'ue yav jun enemigo chi', ix yalani:

24 —¿Tas alan ic d'ayoñ, ach Jesús aj Nazaret? ¿Tom tzach ja oñ a sateli? Vojtac ach. A ach tic, sic'b'il ach el yuj Dios, xchi d'ay.

25 Axo Jesús ix tuman jun enemigo chi':

—Tz'in xa chi. Elañ d'a viñ tic, xchi.

26 Ix cot d'a sjolom viñ yuj jun enemigo chi'. Ix te el yav viñ. Ichato chi' b'ian, ix el jun enemigo

chi'. ²⁷ Ix te sat sc'ool eb' anima smasanil yilani. Yuj chi', ix laj yalanq'ue eb':

—¿Tas yaj jun viñ tic? ¿Tas c'ayb'ub'al jun viñ sjavi tic? A viñ tic, ay spoder viñ scachan eb' enemigo. Ina ticnaic, sc'anab'ajax viñ yuj eb', xchi eb' anima chi'.

²⁸ D'a val jun rato chi', ix pucax el yab'ixal Jesús d'a masanil yol yic Galilea chi'.

*Tzijtum eb' ix b'oxi sc'ool yuj Jesús
(Mt 8.14-17; Lc 4.38-41)*

²⁹ Ix lajvi yelta eb' d'a yol spatil culto chi', ix b'at Jesús yed' viñaj Jacobo yed' viñaj Juan. Ix c'och eb' d'a spat viñaj Simón yed' viñaj Andrés. ³⁰ Axo ix sñi' viñaj Simón chi', van scham ix yuj c'ac'al yab'il. Yuj chi' ix yalan eb' yab' Jesús to penaay ix. ³¹ Ichato chi' ix c'och d'a stz'ey ix. Ix syaman sc'ab' ix, ix yic'anq'ue vaan ix. Val d'a jun rato chi' ix b'oxi sc'ol ix yuj jun c'ac'al yab'il chi', ix och ijan ix sc'atc'ancot eb'.

³² Axo yic toxo ix b'at c'u, vanxo sq'uic'b'i, ix ic'jib'at eb' penaay smasanil d'a Jesús yed' eb' ayoch enemigo d'ay. ³³ Ix smolb'an sb'a eb' aj choñab' chi' smasanil d'a ti puerta. ³⁴ Tzijtum macañil yab'il tz'ic'an eb', ix b'oxican eb' yuj Jesús chi'. Tzijtum eb' enemigo ix ic'jiel d'a eb'. Maj chajocla j lolon eb' enemigo chi', yujto yojtacxo eb' to Yuninal Dios.

*Ix ec' Jesús yalcanel slolonel Dios d'a Galilea
(Lc 4.42-44)*

³⁵ Ayto sc'ana' ix q'ue vaan Jesús, ix b'at d'a stiel choñab'. Ata' ix lesalvi. ³⁶ Axo viñaj Simón yed' eb'

yetc'ayb'umal, ix b'at eb' sayeq'ui. ³⁷ Axo ix ilchaj yuj eb', ix yalan eb' d'ay:

—Masanil eb' anima, van yec' eb' ach sayeq'ui, xchi eb' d'ay.

³⁸ Palta ix yalan Jesús d'a eb':

—Coyec d'a juntzañ aldea d'a lac'an tic, yic b'at valcanel slolonel Dios d'a scal eb' anima ta'. Yuj jun tic in coti, xchi d'a eb'.

³⁹ Ix lajvi chi', ix ec' yalancanel slolonel Dios d'a yoltac spatil culto d'a yol yic Galilea. Ix yic'anel eb' enemigo chi' d'a eb' anima.

*B'oxinac sc'ool jun viñ penaay yuj lepra
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)*

⁴⁰ Ay jun viñ penaay yuj jun yab'il scuchan lepra ix c'och d'a Jesús. Ix em cuman viñ, ix yalan viñ:

—Tato syal a c'ool, syal in ac'an b'oxoc, xchi viñ d'ay.

⁴¹ Axo Jesús ix oc' sc'ool, ix syamlan viñ.

—Tzin nib'ej sb'oxican a c'ool, xchi d'a viñ.

⁴² Ix lajvi yalan jun chi', ix tacji jun yab'il chi' d'a viñ, ix b'oxi sc'ool viñ. ⁴³ Ix lajvi chi', ix checji pax viñ yuj Jesús. Ayic ix schecan pax viñ chi', ix cham val yalan d'a viñ:

⁴⁴ —Ab'i, ayta b'aj tzalel jun tic. Palta ixic, ch'ox a b'a d'a viñ sacerdote. B'at ac'an jun silab' d'a Dios icha yalnaccan Moisés, yic tz'ilji to ach b'oxi, xchi d'a viñ.

⁴⁵ Axo ix b'at viñ, ix syamanoch viñ yalaneli chajtil ix aj sb'oxi. Ix spucanel specal viñ, yuj chi' max yal yoch Jesús d'a yol junoc choñab', yujto tzijtum eb' sgana sc'och d'ay. B'aj malaj val anima

ix eq'ui, palta ix laj cot eb' anima d'a junjun lugar,
ix c'och eb' d'ay.

2

B'oxinac sc'ool jun viñ sich'inaqueli

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Ayxom sjayiloc c'u, ix c'ochxi Jesús d'a choñab' Capernaum. Axo ix yab'an eb' anima to ayec' d'a spat. ² Yuj chi', mañ jantacoc anima ix smolb'ej sb'a d'a spat chi', mañxalaj b'aj tz'aj eb'. Axo Jesús ix alanel slolonel Dios d'a scal eb'. ³ Ay jun viñ sich'inaquel ix ic'jicot yuj chañvañ eb' viñ. ⁴ Palta maj yal-laj yoch eb' b'aj ayec' Jesús chi', yujto tzijtum anima. Yuj chi' ix q'ue eb' d'a spañanil yib'añ jun pat chi'. Axo d'a stojolal b'aj ayec'ui, ata' ix yol eb'. Ix lajvi chi', ix yac'anem d'uñuñoc viñ sich'inaquel chi' eb' yed' svaynub' b'aj ayec' chi'. ⁵ Ix yilan Jesús chi' to ix yac'och eb' d'a sc'ool, ix yalan d'a viñ sich'inaquel chi':

—Ach vetanimail, ix ac'ji lajvoc a mul, xchi d'a viñ.

⁶ Palta ay juntzañ eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés c'ojanem ta'. Ix snaan eb' viñ icha tic: ⁷ ¿Tas yuj syal viñ icha chi'? Te b'uchumtac viñ d'a Dios. Malaj junoc anima syal yac'an lajvoc co mul, añej val Dios, xchi eb' viñ. ⁸ Axo Jesús yojtacxo tas sna eb' viñ. Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—¿Tas yuj van e naan juntzañ chi'? ⁹ ¿B'aja junoc secojtac calan tze na'a? Tic ix ac'ji lajvoc a mul, ¿tom xco chi? ¿Mato: Q'ueañ vaan, b'eyañ xco chi? ¹⁰ Palta a ticnaic, ol in ch'ox d'ayex to a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ay vopisio vac'ancan

lajvoc smul eb' anima d'a yolyib'ariq'uinal tic, xchi d'a eb' viñ.

Ix lajvi chi', ix yalan d'a viñ sicb'inaquel chi':

¹¹ —A in tic sval d'ayach, q'ueañ vaan. Ic'q'ue vaan a vaynub' tic. Paxañ d'a a pat, xchi Jesús chi' d'a viñ.

¹² D'a jun rato chi', ix q'ue vaan viñ. Ix yic'ancharañ svaynub' viñ chi'. Q'uelanoch eb', ix pax viñ. Yuj chi' ix te sat sc'ol eb' smasanil. Ix laj yalan vach' lolonel eb' d'a Dios.

—Malaj b'aj squiltaxon jun tic, xchi eb'.

*Ix och viñtaj Leví sc'ayb'umoc Jesús
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)*

¹³ Ix lajvi chi', ix c'ochxi Jesús d'a sti' a' ñajab' junelxo. Ix laj c'och masanil eb' anima d'ay, ix sc'ayb'an eb'. ¹⁴ Axo yic van sb'ati, ix yilani to ayec' jun viñ scuch Leví,^{2.14} viñ yuninal viñtaj Alfeo, c'ojanem viñ b'aj stecchajel alcabar.

—Ocharñ in c'ayb'umoc, xchi Jesús chi' d'a viñ.

Yuj chi' ix q'ue vaan viñ, ix och viñ sc'ayb'umoc Jesús. ¹⁵ Axo ix c'och Jesús d'a spat viñtaj Leví chi', ayic ix em c'ojan vael yed' eb' sc'ayb'um, ay juntzañxo eb' tecumel alcabar ix em c'ojan yed' eb' yed' juntzañxo eb' chuc sb'eyb'al, yujto tzijtumxo eb' ix och tzac'an yuuj. ¹⁶ Axo eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' viñ fariseo, ix yilan eb' viñ to van sva Jesús yed' eb' malaj svach'il sb'eyb'al chi'. Yuj chi' ix yalan eb' viñ d'a eb' viñ sc'ayb'um Jesús chi':

2.14 **2:14** Aton viñtaj Leví scuchan pax Mateo d'a San Mateo 9.9.

—¿Tas yuj sva Jesús yed' eb' tecumel alcabar yed' juntzañixo eb' malaj svach'il sb'eyb'al tic? xchi eb' viñ.

¹⁷ Axo ix yab'an Jesús, ix yalan d'a eb' viñ:

—Q'uinaloc ay junoc viñ añtum, a eb' vach' sc'ool, malaj tz'och viñ yuj eb'. Añej eb' penaay ay tz'och viñ yuuj. Maj in javilaj vavtejcot eb' vach' sb'eyb'al snaani, palta yuj vavtan eb' ojtannac to malaj svach'il sb'eyb'al, xchi Jesús d'a eb' viñ.

Max schalaj sb'a jun icham b'eyb'al yed' jun ac' c'ayb'ub'al

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ A junel ix och eb' sc'ayb'um viñaj Juan yed' eb' sc'ayb'um eb' fariseo d'a tzec'ojc'olal. Yuj chi' ay eb' ix c'och d'a Jesús, ix yalan eb' d'ay:

—A eb' sc'ayb'um viñaj Juan yed' eb' sc'ayb'um eb' fariseo, ayoch eb' d'a tzec'ojc'olal, palta axo eb' a c'ayb'um tic, ¿tas yuj max och eb' d'a tzec'ojc'olal? xchi eb' d'ay.

¹⁹ Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb':

—Q'uinaloc ay junoc nupnajel ticnaic, a eb' avtab'il ta', ¿tom syal yoch eb' d'a tzec'ojc'olal yach'an aytoec' viñ snupnaj chi' yed' eb'? Ayic aytoec' viñ yed' eb', max yal yoch eb' d'a tzec'ojc'olal.

²⁰ Palta ato yic ol ja stiempoal ol ic'joquel viñ d'a scal eb', ato ta' ol och eb' d'a tzec'ojc'olal.

²¹ Q'uinaloc ay junoc c'a pichul tzolchaji, ¿tom ay junoc mach tz'ac'anoch junoc ac' c'apac snipuloc jun c'a pichul chi'? Yujto a jun ac' c'apac chi' tz'utz'i, svach' toc'an ñic'chaj jun c'a c'apac chi'. Svach' ixtaxb'at jun c'a c'apac chi' yuuj.

²² Añejtona', malaj junoc mach syal yac'anem

vino manto sipjoc d'a yol junoc c'a tz'uum yed'tal vino. ^{2.22} Yujto a sipji vino chi', toñej sñic'chaj jun c'a tz'uum chi' yuuj. Toñej tz'ixtax vino chi' yed' jun tz'uum chi'. Yuj chi', añej d'a yool juntzañ ac' tz'uum, añej ta' tz'em ac' vino chi', xchi Jesús d'a eb'.

Telajb'ail yuj sc'ual ic'oj ip
(Mt 12.1-14; Lc 6.1-11)

²³ D'a jun sc'ual yic syic' yip eb' aj Israel, ix ec' Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a jun b'e d'a scal ixim trigo. Axo eb' sc'ayb'um chi' ix c'utzanelta ixim jolom trigo chi' ayic van sb'ey eb'. ²⁴ Yuj chi', axo eb' fariseo ix alan d'a Jesús:

—A ticnaic, ¿tas yuj smunlaj eb' a c'ayb'um d'a sc'ual ic'oj ip? Malaj sleyal sc'ulan eb' icha chi', xchi eb'.

²⁵ Palta ix yalan Jesús d'a eb':

—¿Tom malaj b'aj tzeyil d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, tas sc'ulejnc viñaj David d'a junel, ayic yoch svejel viñ yed' eb' ajun yed'oc? ²⁶ Xid'nac ec' viñ d'a scajnub' Dios ayic ayoch viñaj Abiatar sat sacerdotéal. Ata' svanac juntzañ ixim pan viñ yic Dios yaji, yac'anpax ixim viñ d'a eb' ajun yed'oc. A juntzañ ixim pan chi', añej eb' sacerdote ay yalan yic svaan ixim. Palta a jun sc'ulejnc eb' chi', mañ muloclaj d'a sat Dios.

²⁷ A Dios b'oannac sc'ual ic'oj ip yuj svach'iloc eb' anima, palta mañ yujoc sc'anab'ajax sc'ual ic'oj ip chi', b'ojinac anima yuj Dios chi'. ²⁸ A in tic syal valani tas sco c'ulej d'a sc'ual ic'oj ip, yujto Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, xchi Jesús d'a eb'.

2.22 [2:22](#) Il nota d'a Mateo 9.17.

3

B'oxinac jun viñ sich'inaquel sc'ab'

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Ix ochxi Jesús d'a yol spatil culto. Ata' ay jun viñ sich'inaquel sc'ab', junelñej taquiñ roquinac. ² Ay eb' stañvan yila' tato sb'oxi sc'ab' viñ yuj Jesús d'a sc'ual ic'oj ip, yujto sgana eb' yac'anoch d'a yib'añ.

³ Ix yalan Jesús d'a viñ sich'inaquel sc'ab' chi':

—Q'ueañ liñan, cotañ d'a co nañal tic, xchi Jesús d'a viñ.

⁴ Ix lajvi chi' ix yalan d'a eb' anima:

—¿B'aja junoc ay sleyal co c'ulan d'a sc'ual ic'oj ip tze na'a? ¿Tzam yal co c'ulan juntzañ tas vach', ma a juntzañ malaj svach'il syal co c'ulani? ¿Tzam yal scac' b'oxoc junoc penaay, ma to syal co vach' milanchamoc? xchi Jesús.

Palta tz'inxoñej xchi eb'. ⁵ Ix ec' q'ueleloc Jesús d'a eb', ix cot yoval. Ix te cusq'uei yujto te pit eb'. Ix yalan d'a viñ:

—Aq'uel lian a c'ab' chi', xchi.

Ix yac'anel lian viñ. Icha chi' ix aj sb'oxicani.

⁶ Ayic toxo ix elta eb' viñ fariseo, ix lolon eb' viñ yed' eb' spartido viñaj Herodes. Ix laj slajtian sb'a eb' chajtil ol yutoc eb' smilancham Jesús.

Tzijtum anima ix c'och d'a sti' a' ñajab'

⁷ Axo Jesús ix c'och d'a sti' a' ñajab' yic Galilea yed' eb' sc'ayb'um. Tzijtum eb' anima ix c'och yed' eb'. Ay eb' ix cot d'a yol yic Galilea, ⁸ d'a yol yic Judea, d'a choñab' Jerusalén, d'a yol yic Idumea yed' d'a sc'axepal a' Jordán. Ay pax eb' ix cot d'a slac'anil Tiro yed' Sidón. Ix yab'an eb' to mañxo jantacoc milagro ix sb'o Jesús. Yuj chi' tzijtum

eb' ix c'och d'ay. ⁹ Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um to syac' lista junoc barco eb', yic max vitz'c'aj yuj eb' anima. ¹⁰ Mañ jantacoc eb' toxo ix b'oxi sc'ool yuuj. Yuj chi' tzijtum eb' penaay syecoch sb'a yic smaslan Jesús chi' eb'. ¹¹ Axo juntzañ eb' enemigo, ayic syilan Jesús eb', tz'em cuman eb' d'a yichañ, tz'avajq'ue eb':

—A ach tic, Yuninal ach Dios, xchi eb'.

¹² Palta scachji eb' yuuj, yic max yalel eb' mach.

A Jesús sic'jinaquel lajchavañ eb' schecab'
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Ix lajvi chi', ix b'at Jesús d'a jun tzalan. Axo eb' sgana to tz'ec' yed'oc, ix yavtejcot eb', ix c'och eb' d'ay. ¹⁴ Lajchavañ eb' ix ac'jioch yopisio, yic vach' tz'ec' eb' yed'oc, yic syalanpaxel slolonel Dios eb'. ¹⁵ Ix yac'anoch yopisio eb' yic'anel enemigo eb' d'a eb' anima. ¹⁶ A eb' lajchavañ chi' aton eb' tic: Viñaj Simón, scuchan pax Pedro yuj Jesús, ¹⁷ viñaj Jacobo yed' viñ yuc'tac viñ scuch Juan. A chavañ eb' tic, yuninal eb' viñaj Zebedeo. Ix ac'jican scuch eb' Boanerges. Boanerges syalelc'ochi, yuninal c'u sc'añi. ^{3.17} ¹⁸ Ayec' pax viñaj Andrés, viñaj Felipe, viñaj Bartolo, viñaj Mateo, viñaj Tomás, viñaj Jacobo yuninal viñaj Alfeo, viñaj Tadeo yed' viñaj Simón. A viñaj Simón tic, spartido sb'a viñ yed' eb' Zelote. ¹⁹ Ayec' pax viñaj Judas aj Queriot, aton viñ ix ac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' chamel.

Ay eb' ix alani to a viñ diablo ayoch d'a Jesús
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

3.17 **3:17** Am yujto ov slolon eb'.

²⁰ Ix lajvi chi', ix b'at Jesús d'a jun pat yed' eb' sc'ayb'um. Tzijtum anima ix smolb'ej sb'a junelxo. Yuj chi' maxtzac yac' tiempo sva eb'. ²¹ A ix yab'an eb' sc'ab' yoc Jesús, ix javi eb', ijan ix syam eb', yujto a snaan eb' to loco yaji.

²² Ay juntzañ eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés ix cot d'a Jerusalén, ix yalan eb' viñ:

—A Beelzebú yajalil eb' enemigo, ayoch yed' Jesús tic. Yuj chi', syal ton yic'anel eb' enemigo chi', yujto a' ayoch yed'oc, xchi eb'.

²³ Axo Jesús ix avtancot eb' viñ, ix yalan d'a eb' viñ:

—A viñ Satanás chi', ¿tas ol yutoc viñ spechanel eb' yetenemigoal? ²⁴ Q'uinaloc ay junoc nivan choñab' b'aj slaj spoj sb'a eb' yajal, slaj yac'an oval eb'. Tato icha chi', d'a jun rato sjuviel jun choñab' chi'. ²⁵ Q'uinaloc ay junoc patil eb' anima, spoj sb'a yuj oval. Tato icha chi', jun rato sjuviel jun patil eb' anima chi'. ²⁶ Añejtona', icha chi' yaj pax viñ Satanás. Q'uinaloc spoj sb'a viñ yed' eb' yetenemigoal, syac'an oval viñ yed' eb'. Tato icha chi', sjuviel viñ. Icha chi' tz'aj yel yopisio viñ.

²⁷ Q'uinaloc ay junoc vinac te ay yip. Malaj junoc mach syal scomon och d'a yol spat viñ, syic'anelta tastac ay d'ay. Añej ta syac' ganar eb' viñ stzec'ancan viñ aj pat chi' b'ab'el, ichato chi', syal yic'jiel tastac ay d'a viñ.

²⁸ D'a val yel sval d'ayex, yalñej tas smul eb' anima yed' jantacñej tas malaj svach'il syal eb' d'a spatic Dios, ol yal yac'an lajvoc Dios. ²⁹ Palta a eb' b'uchumtac d'a Yespíritu Dios, a jun smul eb' chi', toxon mañ ol ac'joc lajvoc. Scan d'a yib'añ eb' d'a junelñej, xchi Jesús.

³⁰ Icha chi' ix yutej yalani, yujto ix yal eb' to a viñ enemigo ayoch yed'oc.

A ix snun Jesús yed' eb' yuc'tac

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Ix lajvi chi', ix c'och ix snun Jesús yed' eb' yuc'tac. Añej d'a ti' pat ix c'och eb'. Ix schecan avtajelta Jesús eb'. ³² Axo eb' c'ojanem d'a stz'ey ix alan d'ay:

—Ayec' ix a nun yed' eb' uc'tac d'a ti' pat, van ach sayan eb', xchi eb'.

³³ Palta ix yalan Jesús d'a eb':

—¿Mach ix in nun chi', mach eb' vuc'tac chi' tze na'a? xchi d'a eb'.

³⁴ Ix lajvi chi', ix ec' q'ueleloc d'a eb' c'ojanem d'a stz'ey chi', ix yalani:

—A ex tic, icha val in nun, icha val vuc'tac eyaji.

³⁵ Yujto a eb' sc'anab'ajan icha sgana Dios, aton val eb' chi' icha vuc'tac, icha vanab', icha in nun yaji, xchi Jesús.

4

A yab'ixal viñ tzicumb'at iñat trigo

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ayic ix syamanxi och Jesús sc'ayb'an eb' anima d'a sti' a' ñajab', tzijtum anima ix smolb'ej sb'a. Yuj chi', ix och d'a yol jun barco ayec' d'a sti' a', ix em c'ojan. Axo eb' anima chi', ix can eb' smasanil d'a sti' a'. ² Tzijtum tas ix yac' sc'ayb'ej eb'. Ix yalan juntzañ ab'ix d'a eb'. Xchi icha tic:

³—Ab'ec. Ay jun viñ ix b'at tzicojb'at iñat trigo.

⁴ Ayic van stzicanb'at viñ, ay ixim ix emcan d'a yoltac b'e. Axo noc' much ix ec' lojanq'ue ixim. ⁵ Ay

pax juntzañxo ixim ix emcan d'a yib'añtac q'uen samq'ueen, b'aj jab'ñej slumal. Elañchamel ix javi ixim, yujto jab'ñej slumal. ⁶ Palta axo ix el yoc c'u, elañchamel ix tacjiel ixim, yujto malaj val sch'añal yib' ixim. ⁷ Ay pax juntzañxo ixim ix emcan d'a caltac añc'ultac. Axo ix te q'uib' juntzañ añc'ultac chi', toñej ix satel juntzañ iñat chi' d'a scal añ. Yuj chi' majxo yac'laj sat. ⁸ Palta ay juntzañxo ix emcan b'aj yax sat luum. A juntzañ chi' ix javi, ix q'uib'i, ix aj sjolom. Ay ix yac' sat d'a 30. Ay ix yac' d'a 60. Ay ix yac' d'a jun ciento. ⁹ A juntzañ tzeyab' tic, naec val sic'lab'il, xchi Jesús d'a eb'.

*A yopisio juntzañ ab'ix sch'oxanel c'ayb'ub'al
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)*

¹⁰ Ayic mañxalaj eb' anima chi' ayec' yed' Jesús, axo eb' sc'ayb'um slajchavañil yed' eb' ayec' d'a stz'ey, ix sc'anb'ej eb' d'ay:

—¿Tas yuj ab'ixñej tz'aj a c'ayb'an eb' anima? xchi eb'.

¹¹ Yuj chi', ix yalan d'a eb':

—Añej d'ayex sch'ox Dios juntzañ tas manta mach ojtannac, yic vach' snachajel eyuuj chajtil tz'aj eyoch d'a yol sc'ab'. Palta axo d'a eb' anima smasanil, añej juntzañ ab'ix sch'oxanel c'ayb'ub'al svala', ¹² yic mañ ol nachajel yuj eb'. Vach'chom syil junoc tas eb', scanxiñej eb' ichñej ta'. Ichato malaj tas syil eb'. Añejtona', vach'chom syab' eb', palta max nachajel jab'oc yuj eb'. Yuj chi', max sq'uex spensar eb', max ac'ji lajvoc smul eb' yuj Dios.

A tas syalelc'och yab'ixal viñ tzicumb'at iñat trigo

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³—Tato mañ eyojtacoc tas syalelc'och jun ab'ix ix val tic, ¿tas ol eyutoc eyojtacanel juntzañxo ab'ix smasanil? ¹⁴ A viñ tzicumb'at iñat trigo chi', syalelc'ochi, aton eb' tz'alanel slolonel Dios. ¹⁵ A juntzañ iñat ix emcan d'a yoltac b'e chi', syalelc'ochi, a eb' ix ab'an slolonel Dios. Palta axo yic slajvi yab'an eb', sc'och viñ Satanás, syic'anel slolonel Dios viñ d'a eb'. ¹⁶ Axo juntzañ iñat ix emcan d'a yib'añ q'uen q'ueen, syalelc'ochi, ay juntzañxo anima tz'ab'an slolonel Dios, te tzalajc'olal scha eb'. ¹⁷ Palta malaj jab'oc stec'anil eb', icha junoc te te' malaj sch'añal yib'. Axo yic sja junoc yaelal, mato tz'ac'jioch d'a yib'añ eb' yuj slolonel Dios, jun rato sjuviel spensar eb'. ¹⁸ Axo juntzañxo iñat ix emcan d'a caltac añc'ultac, syalelc'ochi, ay juntzañxo eb' tz'ab'an slolonel Dios. ¹⁹ Palta añej yic yolyib'añq'uinal tic sna eb'. Sjuviel spensar eb' yujto snib'ejoch sb'a eb' b'eyumal. Tzijtum juntzañ tas snib'ejoch eb'. Yuj chi', sjuviel eb' d'a slolonel Dios. Lajan tz'aj eb' icha juntzañ iñat malaj jab'oc sat syac'a'. ²⁰ Palta axo juntzañxo iñat ix emcan b'aj yax sat luum, syalelc'ochi, ay juntzañxo eb' tz'ab'an slolonel Dios, syac'val och eb' d'a sc'ool. A eb' chi', lajan eb' icha juntzañ iñat syac' sat d'a 30. Ay pax eb' lajan icha juntzañ syac' sat d'a 60, yed' d'a jun ciento, xchi Jesús.

*A masanil tas c'ub'eltac yaji ol checlajelta
(Lc 8.16-18)*

21 Ix yalanxi Jesús:

—Ayic sco tz'icanoch co candil, ¿tom a d'a yalañ junoc cajón, ma d'a yalañ junoc ch'at scac'cani? A d'a yib'añ junoc tas chaañ, ata' scac'q'uei, yic vach' syac' yoc d'a yol co pat. 22 Icha pax chi' jantac tas c'ub'ab'ileli, ol checlajoc. Yed' jantacñej tas c'ub'eltac yaji, ol checlajel smasanil. 23 A juntzañ van eyab'an tic, naec val sic'lab'il.

24 Aq'uec val och e chiquin d'a tas van eyab'ani, yujto icha tzeyutej eyac'anoch e chiquin, icha chi' ol yutoc Dios yac'anpax nachajel eyuuj. Ayto pax tas ol vach' ac'joc nachajel eyuuj. 25 Yujto a mach sgana snachajel yuuj, ol vach' ac'joc nachajel yuj eb'. Axo eb' malaj sgana snachajel yuuj, a jab'oc tas ijan snachajel yuj eb', ol vach' ic'joc ec' d'a eb', xchi Jesús.

A yab'ixal juntzañ iñat sq'uib'i

26 —Ol val d'ayex chajtil tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios. Lajan icha junoc viñ stzicb'at yiñat d'a sat junoc sluum. 27 Slajvi chi', svay viñ junjun ac'val, sq'uec van viñ d'a junjun c'u. Axo pax juntzañ iñat chi' sq'ueuli, sq'uib'i. Palta mañ yojtacoc viñ tas tz'aj sq'uib'i, 28 yujto yujñej syaxil sat luum sq'uib'i. B'ab'el sq'ueul xiil. Slajvi chi', sq'ueul sjolom, tz'och sat. 29 Ayic sc'anb'i, sjochchaji, yujto sc'och stiempoal yeli.

A yab'ixal sat añ mostaza

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 ¿Chajtil tz'aj sq'uib' sb'isul eb' anima yoch d'a yol sc'ab' Dios tze na'a? Ol val jun ab'ix tic eyab'i, chajtil tz'aj sq'uib' sb'isul eb'. 31 A eb' chi', lajan eb' icha juntzañ iñat mostaza tz'avchaj d'a junoc

luum. A juntzañ iñat chi', yelxo te cotac d'a yichañ masanil juntzañxo iñat d'a yolyib'añq'uinal tic. ³² Palta ayic toxo ix avchaji, sq'uib'i, ec'to tz'aj d'a yichañ masanil juntzañxo itaj scavej d'a junjun ab'il. Te nivac tz'aj sc'ab', syal sb'oan so' noc' much d'a yeñul, xchi Jesús d'a eb'.

Ab'ixñej yalnac Jesús d'a eb' anima
(Mt 13.34-35)

³³ Tzijtun juntzañ ab'ix icha jun tic ix yal Jesús d'a eb' ayic ix yalanel slonel. Añej juntzañ tas snachajel yuj eb', ix yaleli. ³⁴ Añej juntzañ ab'ix chi' ix yac'lab'ej a ix yalanel d'a eb' anima. Axo yic ayec' sch'ocoy yed' eb' sc'ayb'um, ix laj yal d'a eb' tastac syalelc'och masanil juntzañ chi'.

Ix numc'aj ic' yed' a' ñajab' yuj Jesús
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Añeja' d'a jun c'u chi' ayic van sq'uic'b'i, ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—Coyec d'a junxo sc'axepal a' chi', xchi.

³⁶ Yuj chi' ix yactejean juntzañ eb' anima ayec' d'a sti' a' ñajab' chi'. Ix och eb' d'a yol te' barco d'a b'ajtaxon ayoch Jesús chi', ix b'at eb'. Ix b'at pax juntzañxo barco yed' eb'. ³⁷ Palta ix javi jun ic' te ov d'a yib'añ a'. Ix och chulnaj a' d'a yol te' barco chi'. Ix mac'jioch a' d'a yol te' yuj ic' chi'. Ijan ix b'at te' d'a yich a'. ³⁸ Axo Jesús vaynac d'a yichelc'och te' barco chi', ayoch sc'añ jolom. Yuj chi', ix pitzziel svayañ yuj eb'.

—Mamin, ¿tom max a na jab'oc to van co b'at d'a yich a'? xchi eb' d'ay.

³⁹ Yuj chi' ix q'ue vaan, ix cachji jun ic' chi' yuuj yed' a' ñajab' chi':

—Ochañ vaan. Numan tzach aji, xchi.

Ichato chi' b'ian, ix och vaan jun ic' chi', ix numc'aji.

⁴⁰ Ix lajvi chi', ix yalan d'a eb' sc'ayb'um chi':

—¿Tas yuj tzex te xivi? ¿Tas yuj maxto eyac'och Dios d'a e c'ool? xchi d'a eb'.

⁴¹ Axo eb', toñej ix te sat sc'ool eb' yuuj. Ix laj yalan eb':

—¿Tas yaj jun viñ tic? Ina sc'anab'ajax viñ yuj ic' yed' a' ñajab' tic, xchi eb'.

5

A jun viñ ayoch enemigo d'ay d'a Gerasa

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Ix c'och Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a junxo sc'axepal a' ñajab' chi' d'a Gerasa. ² Ayic van yelta Jesús d'a yol te' barco chi', ix cot jun viñ b'aj smucchaj eb' chamnac, ix c'och viñ d'ay. A jun viñ chi', ayoch enemigo d'a viñ. ³ Añej b'aj mucan eb' chamnac, añej ta' cajan viñ. Malaj junoc mach syal stzec'an viñ, vach'chom yed' q'uen cadena. ⁴ Yujto tzijtum elxo stzec'chaj viñ yed' q'uen d'a sjaj yoc yed' d'a sc'ab', palta d'a juntac el sd'iñchajb'at q'ueen yuj viñ. Malaj junoc mach stzac'van syaman viñ. ⁵ Masanil tiempo, d'ac'valil yed' d'a c'ualil, toñej sb'eyec' viñ d'a jolomtac vitz, yed' b'aj smucchaj eb' chamnac. Tz'avaj viñ. Ste maq'uej lajvoc sb'a viñ d'a juntzañ q'uen q'ueen. ⁶ Najatto ix yilb'at Jesús chi' viñ, ix spilan yip viñ scot d'ay. C'axel yem cuman viñ d'a yichañ sc'ochi. ⁷⁻⁸ Yuj chi' ix yalan Jesús:

—Ach enemigo, elañ d'a viñ, xchi.

Ix lajvi chi', ix te q'ue yav viñ yalani:

—¿Tas alan ic d'ayin, ach Jesús? A ach tic, Yuni-nal ach Dios, jun te Nivan Yelc'ochi. Tzin tevi val d'ayach d'a yichañ Dios, mañ in ixtej, xchi viñ d'ay.

⁹ Ix lajvi chi', ix sc'anb'an Jesús d'a viñ:

—¿Tas a b'i? xchi d'a viñ.

—Legión in b'i, yujto tzijtum co b'eyi, xchi viñ.

¹⁰ Ix och ijan viñ stevi d'a Jesús, yic max checziel eb' enemigo chi' d'a jun lugar chi'. ¹¹ Ay juntzañ noc' chitam van sva d'a stz'ey jun tzalan chi'. ¹² Yuj chi' ix tevioch masanil eb' enemigo chi' d'a Jesús:

—Checoñcanb'at d'a scal noc' chitam chi', yic a d'a noc' ol oñ ochcanoc, xchi eb'.

¹³ Axo Jesús ix chaanb'at eb' d'a noc'. Yuj chi' ix el eb' d'a viñ, axo d'a noc' chitam chi' ix b'at ochxican eb'. Ay am chab'oc mil noc'. Ix laj syumanb'at sb'a noc' smasanil d'a sattac vitz. Ix laj b'at noc' d'a yol a' ñajab' chi'. Ix laj sjic' a' noc', ix cham noc'.

¹⁴ Axo eb' stañvumal noc' ix te xiv eb'. Ix laj b'at eb' elelal. Ix laj ec' eb' yalcanel yab'ixal jun chi' d'a choñab' yed' b'aj najat yajb'ati. Yuj chi', ix laj c'och eb' anima yila' tas jun ix uji chi'. ¹⁵ Axo ix c'och eb' b'aj ayec' Jesús, ix yilan eb' to a viñ b'aj ix el eb' enemigo chi', c'ojanec' viñ ta'. Ayxo och spichul viñ, te vach'xo sc'ol viñ. Yuj chi', ix te xiv eb'. ¹⁶ A eb' ix ilan tas ix sc'ulej Jesús chi', a eb' ix alan d'a juntzañxo eb' vanto sc'ochi. Ix laj yalan eb' tas ix aj yel eb' enemigo chi' yed' tas ix aj pax noc' chitam chi'. ¹⁷ Yuj chi', ix tevi eb' anima chi' d'a Jesús, yic tz'el d'a yol slugar eb' chi'.

¹⁸ Ayic ix ochxi Jesús d'a yol barco, axo viñ b'aj ix el eb' enemigo chi', ix sc'an pavor viñ d'a Jesús yic vach' sb'atcan viñ yed'oc. ¹⁹ Palta ix yalan d'a viñ:

—Paxañ d'a a pat, b'aj ay a mam yed' eb' uc'tac. Tzalan icha tic d'a eb': Nivan tas ix sb'o Dios Cajal d'ayin. Ix te oc' sc'ool d'ayin, xa chi, xchi Jesús d'a viñ.

²⁰ Yuj chi', ix b'at viñ. Ix ec' pax viñ d'a juntzañxo choñab' d'a yol yic Decápolis. Ix laj yalanel viñ jantac tas ix sb'o Jesús d'ay. Yuj chi' ix te sat sc'ol eb' smasanil.

*A ix yisil viñaj Jairo yed' junxo ix penaay
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)*

²¹ Ix lajvi chi', ix ec'xi Jesús d'a a' ñajab' b'aj ix coti. Axo yic ix c'ochxi d'a sti' a' chi', tzijtum anima ix smolb'ej sb'a. ²² Ix c'och jun viñ yajal yaj d'a spatil culto, scuch Jairo. Ayic ix yilan Jesús viñ, ix em cuman viñ d'a yichañ. ²³ Ix te tevi viñ d'ay, ix yalan viñ:

—Toxo val scham jun ix visil. Coñ ved'oc, b'at aq'uec' a c'ab' d'a yib'añ ix, yic ol b'oxoc sc'ool ix yic mañ ol cham ix, xchi viñ d'ay.

²⁴ Yuj chi' ix b'at Jesús yed' viñ. Tzijtum pax anima ix b'at yed'oc, ix ste vitz'ej sb'a eb'. ²⁵ Palta ay junxo ix, ayxo slajchavil ab'il syamanoch yel jun a' d'a snivanil ix. ²⁶ Tzijtum eb' añtum b'aj ix b'at yixtej sb'a ix. Masanil tastac ay d'a ix, ix schoñel ix yuj stupan eb'. Palta maj b'oxilaj ix yuj eb', masñej ix te nivtaj ix. ²⁷ Palta ix yab'an yab'ixal Jesús ix. Yuj chi' ix c'och ix d'a spatic d'a scal eb' anima. Ix syaman sti' spichul Jesús chi' ix, ²⁸ yujto ix sna' ix: Toñejocab' tzin yam jab'oc sti' spichul, tzin b'oxicani, xchi ix. ²⁹ D'a jun rato chi', ix och vaan jun syaelal ix chi'. Ix yab'an ix sb'oxi sc'ool yuj jun syaelal chi'. ³⁰ Axo Jesús yojtac

to ay mach ix b'oxi sc'ool yuj spoder. Yuj chi', ix meltzajb'at q'uelan d'a eb' anima chi', ix sc'anb'an d'a eb':

—¿Mach jun ix yaman in pichul tic? xchi d'a eb'.

³¹ Axo eb' sc'ayb'um ix alan d'ay:

—Ina te vitz'an yaj b'aj ayach ec' d'a scal eb' anima tic, slajvi chi' tza c'anb'ani: ¿Mach jun in yamani? xa chi, xchi eb' d'ay.

³² Palta ix ec' q'ueleloc d'a scal eb' anima sayani mach jun ix yaman chi'. ³³ Axo ix ix chi', ix te ib'xiq'ue ix yuj xivelal. Yujto yojtacxo ix to ix b'oxi sc'ool ix yuuj. Yuj chi', ix c'och ix d'ay. Ix em cuman ix d'a yichañ. Yelc'olal ix yal ix smasanil d'a yel. ³⁴ Yuj chi' ix yal Jesús chi' d'a ix:

—Ach ix, yujto in ac'och d'a a c'ool, yuj chi' ach b'oxi. Paxañ d'a tzalajc'olal. Tic ach b'oxi d'a jun a yaelal tic, xchi d'a ix.

³⁵ Ayic van yalan Jesús, ay juntzañ eb' viñ ix cot d'a spat viñ yajal yaj d'a spatil culto chi'. Ix yalan eb' viñ d'a viñaj Jairo chi':

—A jun ix isil chi', toxo ix cham ix. Nab'axoñej tza tzuntzej co C'ayb'umal tic yic b'at yilani, xchi eb' viñ d'a viñ.

³⁶ Palta ayic ix yab'an Jesús chi' tas ix yal eb' viñ, ix yalan d'a viñ:

—Mañ a na jun chi'. Ac' val och Dios d'a a c'ool, xchi.

³⁷ Ix lajvi chi', malaj eb' anima ix schab'at yed'oc. Añej viñaj Pedro, viñaj Jacobo yed' viñaj Juan yuc'tac viñaj Jacobo chi' ix schab'at yed'oc. ³⁸ Axo ix c'och eb' d'a spat viñ yajal chi', ix yilani, vejan-chañ eb' oq'uel. Mañ jantacoc yel yav eb'. ³⁹ Yuj chi', ix och d'a yol pat chi', ix yalan d'a eb':

—¿Tas yuj tzex te oq'ui? A ix unin tic, mañ chamnacoclaj ix, toñej svay ix, xchi d'a eb'.

⁴⁰ Palta toñej ix tzevaj eb'. Axo ix lajvi yelta eb' anima chi' yuuj, ix yic'anoch smam snun ix, yed' eb' ajun yed'oc. Ix ochc'och eb' b'aj ayec' ix unin chi'. ⁴¹ Ix syaman sc'ab' ix, ix yalan d'a ix:

—Talita cumi, xchi. Syalelc'ochi: Ach ix unin, a in sval d'ayach, q'ueañ vaan, xchi.

⁴² D'a jun rato chi', ix q'ue van ix, ix b'ey ix. Slajchavilxo ab'il ix. Axo eb' anima ayec' ta', ix te sat sc'ool eb'. ⁴³ Palta ix cham val yalan Jesús d'a eb':

—Ayta b'aj tzeyalel jun tic. Aq'uec va ix unin tic, xchi d'a eb'.

6

Ayec' Jesús d'a choñab' Nazaret (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Ix paxta Jesús d'a jun lugar b'aj ayec' chi', ix c'ochxi d'a schoñab'. Ix c'och pax eb' sc'ayb'um yed'oc. ² Axo d'a sc'ual ic'oj ip ix syamoch sc'ayb'an eb' anima d'a yol spatil culto. Tzijtum eb' ix ab'an sloloni. Palta toñej ix sat sc'ool eb' yuuj. Ix laj yalan eb':

—¿B'ajtil ix sc'ayb'ej juntzañ tic jun viñ tic? ¿B'aj ix yic' jun sjelanil viñ tic? ¿Tas syutej viñ sb'oan juntzañ milagro tic? ³ Yujto a jun viñ tic, ñicum te' viñ, yune' viñ ix María. Yuc'tac sb'a viñ yed' viñaj Jacobo, viñaj José, viñaj Judas yed' viñaj Simón. Ay pax eb' ix yanab' viñ ayec' d'a co cal tic, xchi eb'.

Yuj chi', toñej ix somchaj spensar eb' yuj Jesús chi'. ⁴ Palta ix yalan d'a eb':

—A eb' schecab' Dios, ay val yelc'och eb' d'a yichañ eb' anima smasanil. Palta axo d'a yichañ eb' yetchoñab' eb', d'a yichañ eb' sc'ab' yoc eb' yed' d'a yichañ eb' junñej yaj yed' eb' d'a yol spat, malaj yelc'och eb', xchi Jesús.

⁵ Maj yal-laj sb'oan juntzañ milagro ta'. Toñej ix yac'b'at sc'ab' d'a yib'añ jayvañ eb' penaay, yic sb'oxi sc'ool eb'. ⁶ Ix sat sc'ool Jesús yujto maj yac'ochlaj eb' d'a sc'ool. Ix lajvi chi', ix ec' sc'ayb'ej eb' ay d'a juntzañ aldea d'a slac'anil schoñab'.

Schecnacb'at eb' sc'ayb'um Jesús
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Axo Jesús ix avtancot eb' sc'ayb'um slajchavañil. Ix lajvi chi', chatacvañil ix yutej schecanb'at eb'. Ix ac'ji yopisio eb' yic'anel eb' enemigo. ⁸ Ayic mantzac b'at eb', ix yalan d'a eb':

—Ayic tzex b'ati, mañ eyic' jab'oc tas yic yol e b'e. Mañ eyic' e pa, mañ eyic' eyooch, mañ eyic' e tumin. Añej e c'ococh tzeyic'a'. ⁹ Añej e pichul ayoch eyuuj yed' e xañab'. ¹⁰ Yalñej mach junoc pat b'aj tzex c'ochi, ata' tzex aji masanto tzex paxta. ¹¹ Tato ay eb' max ex chaani, tato malaj sgana eb' schaan yab'i, mañ ex aj ta'. Tze tziccanel spococal eyoc, yic tze ch'oxeli to mañxa eyalan eyic d'a eb', ^{6.11} xchi Jesús d'a eb'.

¹² Axo ix b'at eb' sc'ayb'um chi', ix laj yalanel eb' to yovalil sna sb'a eb' anima yuj smul. ¹³ Mañ jantacoc eb' enemigo ix yiq'uel eb' d'a eb' anima. Tzijtum val eb' penaay b'aj ix laj suquec' aceite eb'. Ix laj b'oxican sc'ool eb'.

6.11 **6:11** Il nota d'a Mateo 10.14.

*A schamel viñaj Juan, viñ tz'ac'an bautizar
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)*

¹⁴ A d'a jun tiempoal chi', ayic ix yab'an viñaj rey Herodes juntzañ tastac ix sc'ulej Jesús, yujto ix te pucaxel yab'ixal d'a scal masanil eb' anima. Yuj chi' ix yalan viñ:

—A jun viñ chi', aton viñaj Juan viñ ac'annac bautizar, ix pitzvixi viñ d'a scal eb' chamnac. Yuj chi', ay spoder viñ sc'ulan juntzañ chi', xchi viñ.

¹⁵ Axo juntzañxo eb' anima ix alani:

—A jun viñ chi', aton viñaj Elías, xchi eb'.

Axo juntzañxo eb' ix alani:

Aton jun schecab' Dios, icha eb' ay d'a peca', xchi eb'.

¹⁶ Palta axo viñaj rey Herodes chi', ayic ix yab'an juntzañ chi' viñ, ix yalan viñ:

—A jun viñ syal eb' chi', aton viñaj Juan. Aton viñ ix viq'uel sjolom. A viñ ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac, xchi viñ.

¹⁷⁻¹⁹ Icha tic ix aj scham viñaj Juan yuj viñaj Herodes. Ay jun yuc'tac viñaj Herodes chi' scuchan Felipe, Herodías sb'i ix yetb'eyum viñ. Axo viñaj Herodes chi' ix montanel ix yetb'eyum viñaj Felipe chi'. Axo viñaj Juan chi' ix b'at alan d'a viñaj Herodes chi':

—Mañ sleyaloc tzic' ix yetb'eyum viñ uc'tac tic, xchi viñ.

Yuj chi', ix te cot yoval ix Herodías chi'. Ix yac'an sc'ool viñaj Herodes chi' ix. Yuj chi', ix yal viñ to syamchaj viñaj Juan chi'. Ix yac'anoch viñ viñ d'a preso. Ix och q'uen cadena d'a viñ. Axo ix Herodías chi', ix te chichonoch sc'ool ix d'a viñaj Juan chi'. Sgana ix smiljicham viñ, palta max

yal-laj yuj ix d'a elañchamel, ²⁰ yujto toxon yojtac viñaj Herodes chi' to tojol spensar viñaj Juan chi', to yic Dios yaj viñ. Yuj chi', ix xiv viñ yuj viñaj Juan chi', ix yac'anoch stañvumal viñ viñ, yic max cham viñ yuj ix Herodías chi'. Ay b'aj syal slolonel Dios viñaj Juan d'a viñaj Herodes chi'. Toñej ste somchaj sc'ool viñ yuj viñ, palta ste tzalaj viñ yab'an d'a viñ. ²¹ Palta ayic ix och jun q'uiñ yic yab'ilal viñaj Herodes chi', ata' ix yil ix Herodías chi' tas ol yutoc ix yac'anham viñaj Juan chi', yujto ay jun nivan vael ix och yuj viñ rey chi'. Ix yac' va eb' yetyajalil viñ, eb' yajal eb' soldado yed' eb' nivac vinac d'a yol yic Galilea chi'. ²² Axo jun ix yune' ix Herodías chi' ix c'och b'aj van sva eb' chi'. Ix chañalvi ix. Axo viñaj Herodes yed' eb' viñ ayoch vael yed'oc, te vach' schañalvi ix ix yil eb'. Yuj chi', ix yalan viñ d'a ix:

—C'an d'ayin tas tza nib'ej, ol vac' d'ayach, xchi viñ d'a ix.

²³ Ix yac'an sti' viñ d'a ix, ix slocan sb'i Dios viñ:

—Yalñej tas junoc tza c'an d'ayin, ol vac'ñej d'ayach. Vach'chom a masanil tas ay d'a yol in macb'en, nañal ol vac' d'ayach, xchi viñ d'a ix.

²⁴ Axo ix elixta ix. Ix yalan ix d'a ix snun:

—¿Tas a gana ol in c'ana'? xchi ix.

Ix tac'vi ix snun ix chi':

—A sjolom viñaj Juan, viñ tz'ac'an bautizar tza c'ana', xchi ix.

²⁵ Ix lajvi chi', ix c'ochxi ix d'a viñ rey chi', ix yalan ix:

—In gana tzac' sjolom viñaj Juan, viñ tz'ac'an bautizar d'ayin. D'a yol junoc pultu in gana tzac' d'ayin, xchi ix.

²⁶ Ix te cusq'ue viñ rey chi' ayic ix yab'an viñ. Palta majxo yal-laj stenanec' viñ, yujto toxo ix sloc sb'i Dios viñ. Ix yab'pax eb' viñ ayec' yed' viñ. ²⁷ Yuj chi', ix schecb'at jun viñ soldado viñ stzepel sjolom viñaj Juan chi', syic'ancoti. ²⁸ Ix b'at jun viñ soldado chi' d'a te' preso, ix b'at yic'anel sjolom viñaj Juan chi' viñ. Ix lajvi chi', ix yic'ancot viñ d'a yol jun pultu, ix yac'an viñ d'a ix. Axo ix ix ac'an d'a ix snun chi'.

²⁹ Axo eb' sc'ayb'um viñaj Juan chi', ayic ix yab'an eb', ix c'och eb'. Ix yic'anb'at snivanil viñ eb', ix b'at smucanem eb'.

*A Jesús ix ac'an va oye' mil vinac
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

³⁰ A eb' schecab' Jesús ix c'ochxi eb' d'ay. Ix yalan eb' masanil tastac ix sc'ulej eb' yed' masanil tas ix sc'ayb'ej eb'. ³¹ Ixto lajvi yalan eb', ix yalan Jesús d'a eb':

—Coyec co ch'ocoj b'aj malaj anima, yic squic' quip ta', xchi.

Ix yal icha chi', yujto malaj scolanil eb' yuj eb' anima, yujto sc'ochñej eb' anima d'ay. Max och jab'oc scolanil eb' sva yuj eb'.

³² Axo Jesús, ix och d'a yol jun te' barco yed' eb' sc'ayb'um. Sch'ocoj eb' ix b'at b'aj malaj anima. ³³ Palta tzijtum mach ix ilan sb'at eb', yojtacxo eb' to a Jesús. Yuj chi', ay eb' ix cot d'a junjun choñab' d'a slac'anil chi'. Ix b'at eb' d'a yoc, ix b'ab'laj c'och eb' b'aj ix c'och chi'. ³⁴ Axo ix elta Jesús d'a yol te' barco chi', ix yilanb'ati to mañ jantacoc anima ayxo ec' ta'. Ix oc' sc'ool d'a eb', yujto lajan eb' icha noc' calnel malaj stañvumal. Yuj chi', tzijtum tas

b'aj ix sc'ayb'ej eb'. ³⁵ Axo yic vanxo sb'at c'u ix c'och eb' sc'ayb'um d'a stz'ey. Ix yalan eb' d'ay:

—Ina vanxo sb'at c'u. Palta a jun lugar tic, te tz'inan. ³⁶ Yuj chi' tecan vach' tza checb'at eb' anima tic b'ajtac ay anima yed' d'a juntzañ aldea d'a lac'an tic, yic vach' ol laj sman va sb'a eb' ta', yujto malaj tas sva eb' d'a tic, xchi eb'.

³⁷ —Aq'uec va eb' a ex tic, xchi Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi'. Palta ix yalan eb' d'ay:

—¿Tom syal co b'at co man chab'oc am ciento denario pan, yic ol cac' sva eb'? xchi eb'.

³⁸ —¿Jaye' ixim pan chi' eyed' jun? Sayec eyila', xchi Jesús d'a eb'. Axo yic ix lajvi yilan eb', ix yalan eb' d'ay:

—Añej oye' ixim qued'nac yed' cha pitañ noc' chay, xchi eb'.

³⁹ Ix lajvi chi', ix yalan Jesús, to tz'em c'ojan eb' anima smasanil d'a jun ac'lic chi', macquiltac tz'aj eb'. ⁴⁰ A ix aj em c'ojan eb' viñ, ay 100 d'a junjun macañ yed' 50 d'a juntzañxo. ⁴¹ Ix lajvi chi', ix yic'ancharañ oye' pan chi' Jesús yed' cha pitañ chay chi'. Ix q'ue q'uelan d'a satchañ, ix yac'an yuj diosal, ix xepanb'at ixim pan chi'. Ix lajvi chi', ix yac'an d'a eb' sc'ayb'um chi', yic spucanb'at eb' d'a eb' anima chi'. Ix spucanpaxb'at cha pitañ chay chi' d'a eb' smasanil. ⁴² Ix va eb' smasanil, ix b'ud'ji eb'. ⁴³ Ayic ix lajvi sva eb' chi', ix sic'anq'ue lajchavexo xuuc ixim ix yac' sobre eb' yed' pax noc' chay chi'. ⁴⁴ Oye' mil eb' viñ vinac ix va'i.

B'eynac Jesús d'a sat a' ñajab'
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Ix lajvi chi', ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um to tz'ochxi eb' d'a yol te' barco, yic sb'ab'laj c'axpajcanec' eb' d'a junxo sc'axepal a' riajib' chi', yic sc'och eb' d'a choñab' Betsaida. Axo Jesús chi' ixto cani, ix yalan quilcob'a d'a eb' anima chi'. ⁴⁶ Ix lajvi stac'lanca sb'a yed' eb', ix b'at d'a jun tzalan yic slesalvi ta'. ⁴⁷ Axo yic toxo ix q'uic'b'i, vanxo sc'och eb' sc'ayb'um chi' yed' te' barco d'a snañal a'. Axo Jesús ix can sch'ocoj d'a sti' a'. ⁴⁸ Axo yic ayto sc'ana' ix yilanb'at Jesús to van yel yip eb' smac'an a', yujto te ov sja ic' d'a yichañ eb'. Van sb'eyb'at d'a yoc d'a sat a' ix c'och d'a eb'. B'eñej ijan ix ec'b'at d'a eb'. ⁴⁹ Palta ix yilb'at eb' to van sb'ey d'a sat a', a snaan eb' to lab' jun van sc'och chi' d'a eb'. Yuj chi' ix te el yav eb'. ⁵⁰ Ix yil eb' smasanil, yuj chi' ix te xivq'ue eb'. Palta ix yalan Jesús d'a eb':

—Tec'b'ejec e b'a. A in. Mañ ex xivoc, xchi d'a eb'.

⁵¹ Ix lajvi chi', ix och d'a yol te' barco chi' yed' eb'. Ix och vaan jun ic' chi' yuuj. Yuj chi', ix te sat sc'ool eb'. ⁵² Vach'chom toxo ix yil jun milagro ix sb'o Jesús eb' yed' ixim pan, palta max nachajel spoder yuj eb', yujto manto yac'och jab'oc spensar eb' d'ay.

*B'onacxi sc'ool eb' penaay d'a Genesaret
(Mt 14.34-36)*

⁵³ Ix lajvi sc'axpajec' eb' d'a a' chi', ix c'och eb' d'a jun lugar scuchan Genesaret. Ix yac'ancanoch etzan te' barco chi' eb' d'a sti' a'. ⁵⁴ Ix lajviñej yelta eb' d'a yol te' barco chi', ix yilanoch eb' anima to a Jesús. ⁵⁵ Yuj chi', ix laj yalan eb' d'a smasanil

jun lugar chi'. Ix laj syamanoch eb' sb'achancot eb' penaay d'a sat svaynub' b'aj ayec' Jesús chi'.
⁵⁶ Masanil b'ajtac ix ec' Jesús, d'a aldea, d'a choñab' yed' b'ajtac ay anima, ix laj ic'jielta eb' penaay d'a yoltac calle. Ix sc'anan pavor eb' d'a Jesús chi', yic syamji jab'oc sti' spichul yuj eb' penaay chi'. Axo jantacñej eb' ix yaman sti' spichul chi', ix b'oxican sc'ool eb' yuuj.

7

A juntzañ tas tz'ixtanel co pensar (Mt 15.1-20)

¹ Ay juntzañ eb' viñ fariseo yed' jayvañ eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, ix cot eb' viñ d'a Jerusalén. Ix smolb'an sb'a eb' viñ b'aj ayec' Jesús. ² Ix yilanoch eb' sc'ayb'um Jesús chi' eb' viñ, to mañ ichoc val yaj sleyal eb' viñ syutej eb' sb'ican sc'ab' ayic sva eb'. Ix och spaltail eb' d'a sat eb' viñ yuj sc'ab' chi'. Yuj chi', ix yalan eb' viñ to malaj svach'il eb'. ³ Yujto a eb' viñ fariseo chi' yed' smasanil juntzañxo eb' aj Israel, añej sb'eyb'al smam yicham eb' sb'eyb'alej. Yuj chi', tato max sb'iquel sc'ab' eb' icha syal sb'eyb'al eb' chi', max valaj eb'. ⁴ Axo yic sjax eb' d'a mercado, max valaj eb' masanto sb'ic sc'ab' eb', icha chi' syalelc'och jun sb'eyb'al eb' chi'. Man jantacto juntzañxo tas sb'eyb'alej eb', icha yic sb'ican el svaso eb', xalu yed' juntzañxo q'uen yamc'ab' yic vael. ⁵ Yuj chi', a eb' viñ fariseo chi' yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, ix yal eb' viñ d'a Jesús:

—¿Tas yuj max sc'anab'ajej juntzañ sb'eyb'al eb' co mam quicham eb' a c'ayb'um tic? Ina max sb'ic sc'ab' eb' ayic sva eb', xchi eb' viñ.

⁶ Yuj chi', ix yal Jesús d'a eb' viñ:

—A ex tic, te chab' sat ex. Yel ton val yalnaccan viñaj Isaías eyuuj, ayic stz'ib'annaccan viñ icha tic: A eb' anima tic, añej d'a sti' eb' syal vach' lolonel d'ayin.

Palta axo spensar eb', najat yajcanel d'ayin.

⁷ Nivanoc tzul yaq'uem sb'a eb' d'ayin.

Añej juntzañ schecnab'il anima syac' eb' c'ayb'ajoc, xchi Dios d'a Slolonel.

⁸ Yujto a ex tic, ix eyactejan schecnab'il Dios yic vach' añej juntzañ sb'eyb'al e mam eyicham tze c'anab'ajej. ⁹ Toñej tzeyixtejel schecnab'il Dios, yuj e c'anab'ajan juntzañ sb'eyb'al eb' e mam eyicham chi'. ¹⁰ Yalnaccan viñaj Moisés icha tic: Ayocab' yelc'och e mam e nun d'a e sat. A eb' sb'ajan smam snun, smiljicham eb', xchi. ¹¹ Palta a exxo tic, tzeyala' to mañ yovaliloc scolvaj junoc mach d'a smam snun. Tato ay junoc mach tz'alan icha tic d'a smam snun: Max yal in colvaj d'ayex, yujto a masanil tas ay d'ayin, yicñej Dios yaji, tato xchi, te vach' tzeyab'i. ¹² Tato ay mach tz'alan icha chi', a exxo tic tzeyala' to mañxo yovaliloc scolvaj eb' d'a smam snun chi'. ¹³ Icha chi' tzeyutej eyixtanel schecnab'il Dios, yujto añej sb'eyb'al eb' e mam eyicham tzeyac' sc'ayb'ej eb'. Tzijtumto juntzañxo tas tze c'ulej icha juntzañ tic, xchi Jesús d'a eb'.

¹⁴ Ix lajvi chi', ix yavtanxicot eb' anima Jesús. Ix yalan d'a eb':

—Maclejec eyab' e masanil tas ol vala'. Nachajocab'el eyuuj: ¹⁵⁻¹⁶ A juntzañ tas tz'och d'a co ti', max oñ juviel-laj yuuj d'a yichañ Dios. Palta a juntzañ tas scot d'a co pensar, a tzoñ ac'an juvoquel d'a yichañ Dios, xchi d'a eb'.

¹⁷ Ix lajvi chi', ix actajcan eb' anima yuj Jesús, ix och d'a yol pat yed' eb' sc'ayb'um. Ix sc'anb'an eb' d'ay:

—¿Tas syalelc'och jun ix al tic? xchi eb' d'ay.

¹⁸ Ix yalanpax d'a eb':

—¿Tom max nachajel eyuuj? ¿Tom mañ eyojtacoc? A tas tz'och d'a co ti' max oñ juviel-laj yuuj d'a yichañ Dios, ¹⁹ yujto mañoc d'a co pensar sc'ochi. Toñej tz'em d'a yol co c'ool, axo d'a junxo rato, tz'elixcani, xchi d'a eb'.

Icha chi' ix yutej yalani to a jantacñej tas sco va'a, malaj yovalil yuj Dios. ²⁰ Ix yalanxi junxo tic d'a eb':

—A juntzañ tas scot d'a co pensar, a tzoñ juanel d'a yichañ Dios. ²¹ Yujto a d'a spensar eb' anima spitzvi juntzañ chuc pensaril tic. Ay eb' ayxo yetb'eyum tz'em d'a mul. Ay pax eb' malaj yetb'eyum tz'empaxi. Ay eb' smac'ancham yetan-imail. ²² Ay eb' tz'elc'ani. Ay eb' syiloch sc'ool d'a junocxo. Ay eb' malaj svach'il syutej sb'a. Ay eb' tz'esani. Ay eb' malaj jab'oc sq'uixvelal scomon c'ulan junoc tasi. Ay eb' schichonoch sc'ool d'a junoc mach vach' yaji. Ay eb' comonñej sb'uchvaji. Ay eb' ac'umtac syutej sb'a. Añejtona', ay pax eb' malaj jab'oc spensar. ²³ A juntzañ chucal tic, a d'a spensar eb' anima spitzvi. A tz'ixtanel eb' d'a yichañ Dios, xchi Jesús.

*Ay jun ix mañ israeloc ix yac'och Jesús d'a sc'ool
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Ix lajvi chi', ix elxi Jesús d'a jun lugar chi', ix c'och d'a yol yic Tiro yed' Sidón. Axo d'a yol jun pat ix och vaan. Yujto sgana to malaj mach tz'ojtacaneli tato ayec' ta', palta maj yal-laj sc'ub'anel sb'a. ²⁵ Ata' ayec' jun ix unin, ayoch jun enemigo d'a ix, axo ix yab'an ix snun ix to ix c'och Jesús ta'. Yuj chi', ix b'at ix yila'. Ix b'at em cuman ix d'ay. ²⁶ A jun ix chi', griega ix, aj Sirofenicia ix. Ix tevi ix d'a Jesús, yic syiq'uel jun enemigo chi' d'a ix yune' ix chi'. ²⁷ Axo ix yalan d'a ix:

—B'ab'laj vaocab'can eb' unin. Mañ vach'oc tato stoc'jiec' svael eb', tz'ac'jib'at d'a noc' yunetac tz'i', xchi.7.27

²⁸ Palta axo ix tac'vi ix d'ay:

—Yel ton Mamin, palta a noc' yunetac tz'i' chi' sic'anq'uechaañ sc'ajil yooch eb' unin d'a yalañ mexa, xchi ix d'ay.

²⁹ Yuj chi', ix yalanxi Jesús d'a ix:

—A jun ix al tic d'ayin, te vach'. Syalxo a pax d'a a pat, yujto toxo ix el jun enemigo chi' d'a ix une' chi', xchi d'a ix.

³⁰ Axo ix c'ochxi ix d'a spat, ix yilan ix to c'otanec' ix yune' chi' d'a sat sch'at. Toxo ix el jun enemigo chi' d'a ix.

Ix jacvi schiquin jun viñ chacañ

³¹ Ayic ix elxi Jesús d'a Tiro b'aj ayec' chi', ix ec' d'a choñab' Sidón yed' d'a juntzañ choñab' ay d'a yol yic Decápolis. Ix lajvi chi', ix c'och d'a sti' a' ñajab' yic Galilea. ³² Axo yic ayec' ta', ix ic'jicot

---

7.27 7:27 Il nota d'a Mateo 15.26.

jun viñ chacarñ d'ay yuj eb' anima, pural syal pax slolon viñ. Ix tevi eb' d'a Jesús yic syac'b'at sc'ab' d'a yib'arñ viñ. ³³ Yuj chi', ix yic'anelta viñ d'a scal eb' anima chi', ix yac'anoch yiximal sc'ab' d'a yol schiquin viñ. Ix stzub'ani. Ix lajvi chi', ix slatzanoch sc'ab' d'a sñi' yac' viñ. ³⁴ Ix q'ue q'uelan d'a satchaarñ, ix javi sic'son sc'ool.

—Efata, xchi. Syalelc'ochi: Jacvocab'i.

³⁵ D'a jun rato chi', ix jacvi schiquin viñ. Ix tijviel yac' viñ. Ix lolonq'ue viñ. ³⁶ Ix lajvi chi', ix cham val yalan Jesús d'a eb' anima:

—Ayta b'aj tzeyalel jun ix eyil tic, xchi d'a eb'.

Axo yic ix yalan jun chi' d'a eb', masñej ix ste alejel eb'. ³⁷ Ix te sat sc'ool eb'. Ix laj yalan eb':

—Masanil tas sc'ulej, vach'ñej. Sjacvi schiquin eb' chacarñ. Slolonpax eb' max uji taxon sloloni, xchi eb'.

8

Ix ac'ji va charñe' mil eb' vinac (Mt 15.32-39)

¹ A d'a jun tiempoal chi', mañ jantacoc eb' anima ix smolb'ejc'och sb'a d'a Jesús, palta malaj tas sva eb'. Yuj chi' ix yavtancot eb' sc'ayb'um Jesús, ix yalan d'a eb':

² —A in tic, tz'oc' in c'ool yuj juntzarñ eb' anima tic, yujto chab'jitax ix javican eb' ved' d'a tic, palta mañxalaj tas sva eb'. ³ Tato malaj tas sva eb', tzin checan pax eb' d'a spat, tecan ol el yip eb' d'a yol b'e, yujto ay eb' najat ix coti, xchi Jesús d'a eb'.

⁴ —Palta, ¿tas ol cutoc cac'an va eb' d'a jun lugar tic? xchi eb' sc'ayb'um chi'.

⁵ —¿Jaye' ixim pan eyed'nac? xchi d'a eb'.

—Uqueñej ixim, xchi eb' d'ay.

⁶ Ix lajvi chi', ix yalan Jesús d'a eb' anima chi' to tz'em c'ojan eb' d'a sat luum. Ix yic'ancharañ ixim pan chi' yuquil, ix yac'an yuj diosal d'a Dios yuj ixim. Ix xepanb'at ixim pan chi', ix yac'an ixim d'a eb' sc'ayb'um. Axo eb' ix pucanb'at ixim d'a eb' anima chi'. ⁷ Ay jayvañ yunetac chay yed'nac eb'. Ix yac'anpax yuj diosal d'a Dios yuj noc'. Ix lajvi chi', ix yalanpax d'a eb' to spuchb'at noc' chay chi' eb' d'a eb' anima chi'. ⁸ Ix va eb' smasanil, ix b'ud'ji eb'. Ix lajvi sva eb' chi', uqueto xuuc b'ud'an ix yac' sobre ix can yuj eb'. ⁹ Ay am charñeoc mil sb'isul eb' ix va'i. Ix lajvi chi', ix checji pax eb' yuu. ¹⁰ Ix ochxi d'a yol te' barco yed' eb' sc'ayb'um chi'. Ix b'at eb' d'a yol yic Dalmanuta.

*A eb' fariseo ix c'anan yil junoc milagro
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)*

¹¹ Ay juntzañ eb' viñ fariseo ix c'och d'a Jesús. Ix och ijan eb' viñ stelan sb'a yed'oc, yujto sgana eb' viñ syac' proval. Yuj chi', ix sc'anan yil junoc milagro eb' viñ scot d'a Dios. ¹² Axo Jesús ix ja sic'son sc'ool. Ix yalani:

—A ex tic, ¿tas yuj tze c'an eyil junoc milagro d'ayin? Val yel sval d'ayex, malaj junoc milagro ol in ch'ox eyila', xchi Jesús.

¹³ Ix lajvi chi', ix yactancan eb' viñ fariseo chi' Jesús, ix ochxi d'a yol te' barco chi' yed' eb' sc'ayb'um. Ix c'axpajec' eb' d'a junxo sc'axepal a ñajab' chi'.

*A juntzañ sc'ayb'ub'al eb' fariseo
(Mt 16.5-12)*

¹⁴ Axo eb' sc'ayb'um Jesús, maj sna eb' yic'b'at jab'oc ixim span. Añej val jun pitañ ixim yed'nac eb' d'a yol te' barco chi'. ¹⁵ Ix yalan Jesús d'a eb':

—Ab'ec. Tzeyil val e b'a d'a yich span eb' fariseo yed' d'a yich span viñaj Herodes, yujto te ay smay tzex juviel yuuj, xchi d'a eb'.

¹⁶ Axo eb' sc'ayb'um chi', ix laj yalan eb' yuj tas ix yala':

—Syal icha tic, yujto malaj ixim co pan qued'nac, xchi eb'.

¹⁷ Palta yojtac Jesús tas van yalan eb'. Yuj chi', ix yal d'a eb':

—¿Tas yuj tzeyala' to malaj ixim e pan? ¿Tom max nachajel eyuuj? ¿Tom mañ eyojtacoc tas syalelc'och jun tic? Te max in eyac'och d'a e c'ool. ¹⁸ ¿Tom maj eyila'? ¿Tom maj eyab'i'? ¿Tom max e nacoti? ¹⁹ Ayic ix in pucanec' oye' ixim pan d'a scal oye' mil vinac, ¿jayeto xuuc ixim ix yac' sobre ix e sic'q'uei? xchi d'a eb'.

—Lajchave' xuuc, xchi eb'.

²⁰ —Axo yic ix in pucanxiec' uque' ixim pan d'a scal chañe' mil anima, ¿jayeto xuuc ix b'ud'ji, ix yac' sobre ix e sic'q'uei? xchi.

Uque' xuuc, xchi eb'.

²¹ —¿Tas yuj max nachajel jab'oc eyuuj jun? xchi d'a eb'.

Ix jacvi sat jun viñ yuj Jesús

²² Ix lajvi chi', ix c'och eb' d'a choñab' Betsaida. Ay jun viñ max uji yilani, ix quetzchajb'at viñ d'a Jesús yuj eb' anima. Ix tevi eb' d'a Jesús chi' to syamji viñ yuuj. ²³ Axo Jesús ix yaman sc'ab' viñ. Ix squetzanb'at viñ d'a stiel choñab'. Ix sucanec'

jab' stzúb' d'a yol sat viñ. Ix yac'anec' sc'ab' d'a yib'añ viñ. Ix lajvi chi' ix sc'anb'ani tato tzaxo yal yilan viñ. ²⁴ Yuj chi', ix yac'lej viñ yilani. Ix yalan viñ d'a Jesús chi':

—Tzaxo vil juntzañ anima, añejto lajan eb' yed' te te' svila', palta sb'eyec' eb', xchi viñ.

²⁵ Axo Jesús ix sucaxiec' sc'ab' d'a yib'añ sat viñ. Ichato chi', ix vach' jacvi yol sat viñ chi'. Te vach'xo ix aj yilan viñ. ²⁶ Ix lajvi chi', ix checji pax viñ d'a spat yuuj. Ix yalan d'a viñ:

—Mañ ach ec' d'a yol choñab'. Ayta mach b'aj tzal jun tic, xchi Jesús d'a viñ.

*Yalnac viñaj Pedro to a Jesús aton viñ Cristo
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)*

²⁷ Ix lajvi chi', ix ec' Jesús d'a juntzañ aldea d'a yol yic Cesarea yic Filipos yed' eb' sc'ayb'um. Axo yic van sb'ey eb', ix sc'anb'an d'a eb':

—¿Mach in yalan eb' anima tzeyab'i? xchi d'a eb'.

²⁸ —Ay eb' tz'alani, tob' a ach tic Juan ach, viñ ac'annac bautizar. Ay pax eb' tz'alani tob' Elías ach. Ay pax eb' tz'alani tob' schecab' ach Dios ec'nac d'a peca', xchi eb' sc'ayb'um chi' d'ay.

²⁹ —Xal ex, ¿mach in eyalani? xchi d'a eb'. Yuj chi' ix tac'vi viñaj Pedro d'ay:

—A ach tic, Cristo ach, xchi viñ d'ay.

³⁰ Palta ix yalanxi Jesús d'a eb':

—Ayta b'aj tzeyalel jun tic, xchi.

*Ayocto ix yalancan Jesús yuj schamel
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)*

³¹ Axo d'a jun tiempo chi', ix syamoch Jesús sc'ayb'an eb' sc'ayb'um yuj tastac ol javoc d'a yib'añ, ix yalan icha tic:

—A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, yovalil ol vab' syail. A val eb' ichamtac vinac ay yopisio, eb' sat sacerdote yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés, ol in spatiquejcanel eb'. Ol in smilancham eb'. Palta axo d'a schab'jial, ol in pitzvocxoc, xchi d'a eb'.

³² Tojolñej ix yutej Jesús yalan juntzañ chi' d'a eb'. Palta axo viñaj Pedro, ix ic'anelta Jesús chi' sch'ocoj. Ix yac'lan viñ scachanoch vaan yalani. ³³ Palta axo Jesús, ix meltzajb'at q'uelan d'a juntzañxo eb' sc'ayb'um. Ix scachanoch vaan viñaj Pedro chi', ix yalan d'a viñ:

—Ach Satanás, elañ d'a in tz'ey, yujto mañoc juntzañ yic Dios b'aj tzac'och a pensar. Añej juntzañ yic anima b'aj ayoch a pensar, xchi d'a viñ.

³⁴ Ix lajvi chi', ix yavtancot eb' sc'ayb'um yed' eb' anima, ix yalan d'a eb':

—Tato ay eb' sgana tz'och in c'ayb'umoc, yovalil mañxo yicoc sb'a eb' sch'ocoj. Yab'ocab' syail eb' vuuj, vach'chom d'a te' culus. Tato icha chi', ochocab' eb' in c'ayb'umoc. ³⁵ Yujto yalñej mach eb' sgana añej d'a yolyib'añq'uinal tic scol sb'a, ol satel sq'uinal eb' d'a junelñej. Palta axo eb' ol yac'cham sb'a vuuj, yuj pax jun vach' ab'ix yic colnab'il tic, aton eb' ol scha sq'uinal d'a junelñej. ³⁶ Q'uinaloc tato squiquej masanil tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic, palta tato tzoñ satcanel d'a junelñej, ¿tas co ganar? ³⁷ ¿Tasto val ol cac' stojoloc yic tzoñ colhajeli? ³⁸ A val eb' anima d'a jun tiempo tic, mañoc d'a Dios syac'och spensar eb'. Malaj jab'oc svach'il eb'. A mach sq'uixvi vuuj d'a yichañ eb' anima, sq'uixvi pax yuj in lolonel, añejtona', a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail

tic, ol in q'uixvocpax yuuj, ayic ol in ja yed' spoder in Mam yed' eb' ángel yicxo yaji.

9

¹ Val yel sval d'ayex, ay ex manto ex chamlaj ol eyil svach' och Dios Yajalil yed' spoder, xchi d'a eb'.

Ix q'uexmaj yilji Jesús

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Ob'xitax chi', ix ic'jib'at viñaj Pedro, viñaj Jacobo yed' viñaj Juan yuj Jesús d'a jun nivan tzalan. Sch'ocoj eb' ix b'at yed'oc. Ata' ix q'uexmaj yilji d'a yichañ eb'. ³ A spichul, te tziqiqui ix aji. Te sac ix aj yilji. Malaj mach d'a yolyib'añq'uinal tic stzac'van sacb'itan junoc c'apac icha chi'. ⁴ Axo ix yilan eb', ayec' viñaj Elías yed' viñaj Moisés van slolon eb' yed'oc. ⁵ Yuj chi', ix yalan viñaj Pedro d'ay.

—Mamin, te vach' cajec' d'a tic. Tecan vach' sco b'o oxeoc lechpat, jun ico', jun yic viñaj Moisés yed' junoc yic viñaj Elías chi', xchi viñ d'ay.

⁶ Mañ yojtacoc viñaj Pedro chi' tas syala' yujto te xivnac eb' sc'ayb'um chi'. ⁷ Ix lajvi chi', ix c'och jun asun, ix em moyan d'a yib'añ eb'. Ix aljemta jun lolonel d'a scal jun asun chi', ix yalani:

—Aton jun tic Vuninal, te xajanab'il vuuj. Aq'uecoch e chiquin d'ay, xchi jun lolonel chi'.

⁸ Ix lajvi chi', ix yilan eb' to mañxalaj mach ayeq'ui. Axoñej Jesús ayeq'ui.

⁹ Ayic van yemxita eb' d'a jun tzalan chi', ix yalan d'a eb':

—Ayta b'aj tzeyalel jun ix eyil tic. A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, ato yic ol in pitzvocxi

d'a scal eb' chamnac, ato ta' ol eyaleli, xchi Jesús d'a eb'.

¹⁰ Yuj chi', munilñej yojtac jun chi' eb'. Malaj junoc mach b'aj ix yal eb'. Palta ix laj snaub'tañan eb' yuj tas ix yal chi' to ol pitzvocxi d'a scal eb' chamnac. ¹¹ Ix lajvi chi', ix sc'anb'an eb' d'a Jesús:

—A eb' c'ayb'um d'a ley Moisés, slaj yal eb' icha tic: A viñaj Elías, yovalil ol b'ab'laj javoc, xchi eb'. ¿Tas am yuj syal eb' icha chi'? xchi eb' oxvañ chi'.

¹² Yuj chi', ix yalan Jesús d'a eb':

—Yel toni, yovalil ol b'ab'laj javoc viñaj Elías chi', yic vach' listaxo yaj smasanil ayic tzin javi, palta ¿tas syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan vuuj, a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic? Ata' syala' to ol vab' syail, ol in paticajcanel yuj eb' anima.

¹³ Palta sval d'ayex yuj viñaj Elías chi', ulnacxoec' viñ. Ay eb' yac'nac sgana d'a spatic viñ icha snib'ej. Icha val tz'ib'ab'ilcan yuj viñ d'a Slolonel Dios, icha val chi' ix yutej eb', xchi d'a eb' sc'ayb'um chi'.

*B'onacxi sc'ool jun viñ unin ayoch enemigo d'ay
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Ayic vanxo sc'ochxi eb' b'aj aycan juntzañxo eb' sc'ayb'um chi', ix yilanb'at Jesús to mañ jantacoc anima ayec' yed' eb'. Axo eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, van stelan sb'a eb' viñ yed' eb' sc'ayb'um Jesús chi'. ¹⁵ Axo smasanil eb' ayec' ta', ayic ix yilanb'at Jesús chi' eb', ix te sat sc'ol eb'. Yuj chi', ix b'at lemnaj eb' scha'a. ¹⁶ Axo ix c'och eb' d'a stz'ey, ix sc'anb'an d'a eb':

—¿Tas yuj tze telaj e b'a yed' eb' viñ? xchi d'a eb'.

¹⁷ Ay jun viñ ix tac'viq'ue d'a scal eb' anima chi':

—Mamin, ix vic'cot jun vuninal d'ayach. Ayoch jun enemigo d'ay, yuj chi' max ujilaj sloloni.
¹⁸ Yalxorfej b'aj scot d'ay, syumji telvoc yuuj. Svo-man sti', sjuch'uch'i ye, stzatzb'icanel yuuj. Ix val d'a eb' a c'ayb'um to syiq'uel eb', palta maj yal-laj yic'anel eb' d'ay, xchi viñ d'a Jesús chi'.

¹⁹ Yuj chi' ix yalan Jesús chi':

—A... a ex tic, te max eyac'och Dios d'a e c'ool. Ina ayxo tiempo ayinec' eyed'oc. ¿B'aq'uiñto val ol nachajel eyuuj? Svab' val syail eyuuj. Iq'ueccot jun unin chi' d'ayin, xchi.

²⁰ Yuj chi', ix b'at yic'ancot jun yuninal viñ chi' eb'. A ix yilanoch jun enemigo chi' to a Jesús, masñej ix cot yoval scot d'a sjolom jun unin chi'. Ix telvi d'a sat luum, ix te ec' b'alb'onoc. Ix voman sti'.
²¹ Yuj chi', ix sc'anb'an Jesús d'a smam jun unin chi':

—¿Jantacxo tiempo syamchaj yuuj? xchi.

Ix yalan viñ:

—Atax d'a yuninal aytaxonoch d'ay.
²² Tzajtumxo el tz'och d'a yol c'ac' yuuj, sb'at d'a yol a', sgana scham yuuj snaani. Palta tato syal a b'oani, oc'oc val a c'ool d'ayoñ, xchi viñ d'ay.

²³ —¿Tas yuj tzala' tato syal vuuj? Syala' ta tzac'och Dios d'a a c'ool. A mach tz'ac'anoch Dios d'a sc'ool, masanil tas ol yal yuuj, xchi Jesús d'a viñ.

²⁴ Yuj chi', te chaañ ix yal viñ smam viñ unin chi':

—Svac'och d'a in c'ool. Colvaján ved'oc d'a in chab'c'olal, xchi viñ.

²⁵ Axo ix yilan Jesús, mañ jantacoc anima van smolchajc'och d'ay, yuj chi' ix stuman jun enemigo chi':

—Ach enemigo, ac'um chacañil, macum ti anima, sval d'ayach, elañ d'a jun unin tic. Mañxo ach och d'ay junelxo, xchi Jesús.

²⁶ Yuj chi', ix el yav jun enemigo chi'. Te ov ix cotxi d'a sjolom jun unin chi'. Ichato chi' b'ian ix el d'ay. Axo jun unin chi', icha chamnac ix ajcan yuuj. Yuj chi', tzijtum eb' ix alani:

—Ix chami, xchi eb'.

²⁷ Palta axo Jesús ix yaman sc'ab', ix squet-zanq'ue vaan.

²⁸ Ix lajviñej chi', ix och Jesús sch'ocoj yed' eb' sc'ayb'um d'a yol pat. Ata' ix sc'anb'ej eb' d'ay:

—¿Tas yuj maj yal quic'anel jun enemigo chi'? xchi eb'.

²⁹ Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—A jun macañ enemigo tic, mañ comonoc tz'eli. Añej tato tzex lesalvi, ol yal eyic'aneli, xchi Jesús d'a eb'.

Ayocto ix yalanxi Jesús yuj schamel

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Ayic ix elxi eb' ta', ix ec' eb' d'a yol yic Galilea. Sgana Jesús malaj mach tz'ab'an b'aj van sc'ochi, ³¹ yujto van sc'ayb'an eb' sc'ayb'um. Ix yalan d'a eb':

—A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in ac'jococh d'a yol sc'ab' juntzañ vinac. Ol in smilcham eb'. Palta axo d'a schab'jial chi', ol in pitzvocxi, xchi d'a eb'.

³² Palta max nachajel yuj eb' tas ix yala'. Ix xivpax eb' sc'anb'an d'ay tas syalelc'ochi.

¿Mach am junoc más nivan yelc'ochi?

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Ix lajvi chi', ix c'och eb' d'a choñab' Capernaum. Axo yic ayxoec' eb' d'a yol jun pat, ix sc'anb'an Jesús d'a eb':

—¿Tas yuj ix e telaj e b'a d'a yol b'e? xchi d'a eb'.

³⁴ Palta tz'inxoñej xchi eb', yujto ayic van sb'ey eb', ix laj stelaj sb'a eb', mach junoc nivan yelc'och d'a scal eb'.

³⁵ Yuj chi' ix em c'ojan Jesús. Ix yavtancot eb' slajchavañil. Ix yalan d'a eb':

—Tato ay junoc ex e gana nivan eyelc'och d'a e cal d'a yichañ Dios, yovalil más emnaquil tzeyutej e b'a d'a eyichañ e masanil. Yovalil tzex och eyac' servil eb' eyetc'ayb'umal tic smasanil, xchi Jesús d'a eb'.

³⁶ Ix lajvi chi', ix yic'anoch jun unin Jesús d'a scal eb'. Ix schelanq'uei. Ix yalan d'a eb':

³⁷—A mach schaan junoc unin icha jun tic, yujto vico', a in ton tzin scha eb'. Mañoc inñej tzin scha eb'. Scha pax jun checjinac in cot eb', xchi.

*A mach mañ ajc'oloc d'ayoñ ayoch qued'oc
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)*

³⁸ Axo viñaj Juan ix alan d'a Jesús:

—Mamin, ay jun viñ ix quila' van yic'anel eb' enemigo viñ d'a eb' anima. Syalan viñ to yuj a poder sb'o juntzañ chi' viñ. Palta ix co cachoch vaan viñ, yujto mañ junñejoc yaj qued'oc, xchi viñ d'ay.

³⁹ Palta ix yalan Jesús:

—Max yal-laj e cachanoch vaan viñ, yujto malaj junoc mach sb'oan junoc milagro d'a in b'i, slajvi chi' syalan chuc d'a in patic. ⁴⁰ Yujto a eb' mañ ayococh ajc'olal d'ayoñ, junñej caj yed' eb'. ⁴¹ Tato ay mach scolvaj d'ayex, yujto vic ex, a in Cristo in

tic, vach'chom ańej junoc vaso a' siej eb', yovalil ol scha spac eb'.

Ay smay sjuviel co pensar

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Palta tato ay mach tz'ac'an somchaj spensar junoc anima tziń ac'anoch d'a sc'ool, to icha spensar unin tz'aj spensar chi', chuc yic jun anima chi'. Octom b'ab'el spixjioch junoc nivaquil q'ueen^{9.42} d'a sjaj, syumjicanb'at d'a yol a' mar yic sjic'an a' schami, yacb'an mantzac yac' somchaj spensar jun anima chi'. Tato icha chi', más vach' yico'. ⁴³⁻⁴⁴ Tato yuj junoc e c'ab' sjuviel e pensar, más vach' tze tzepel jun e c'ab' chi', yic mań ol juvoquel e pensar yuj d'a junelńej. Yujto vach'chom junxońej e c'ab', tato ol e cha e q'uinal d'a junelńej, te vach' eyico'. Palta vach'chom tz'acan e c'ab', tato ol ex b'atcan d'a infierno, d'a scal c'ac' malaj b'aq'uiń stupi, te chuc eyico'. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tato yuj junoc eyoc sjuviel e pensar, más vach' tze tzepel jun eyoc chi', yic vach' max juviel e pensar yuuj d'a junelńej. Yujto vach'chom junxońej eyoc, tato ol e cha e q'uinal d'a junelńej, te vach' eyico'. Palta vach'chom tz'acan eyoc, tato ol ex b'atcan d'a infierno, d'a scal c'ac' malaj b'aq'uiń stupi, te chuc eyico'. ⁴⁷ Tato yuj junoc e sat sjuviel e pensar, más vach' tzeyiq'uelta, yic mań ol juvoquel e pensar yuuj d'a junelńej. Yujto vach'chom junxońej e sat, tato ol ex och b'aj ayoch Dios Yajalil, te vach' eyico'. Palta vach'chom tz'acan yol e sat, tato ol ex b'atcan d'a infierno, d'a scal c'ac' malaj b'aq'uiń stupi, te chuc eyico'. ⁴⁸ A d'a jun lugar chi', malaj b'aq'uiń

9.42 **9:42** Il nota d'a Mateo 18.6.

ol lajvoc yab'an syail eb' anima chi' ta'. Axo jun c'ac' chi', malaj b'aq'uiñ ol tupoc.

⁴⁹ Icha tz'aj yem yatz'amil tas sco chi'a, icha chi' ol aj yem c'ac' d'a yib'añ eb' smasanil. ⁵⁰ A atz'am atz'am, te ay yopisio. Palta q'uinaloc satel sc'achial atz'am, ¿tasto val ol aj sc'achib'ixi? Icha yatz'amil tas schichaji, te ay yopisio, ichocab' ex ta'. Ayocab' pax junc'olal d'a e cal, xchi Jesús d'a eb'.

10

*Yalnac Jesús yuj eb' spuc sb'a
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)*

¹ Ix elxi Jesús d'a Capernaum b'aj ayec' chi', ix ec' d'a yol yic Judea. Ix c'och d'a junxo lugar ay d'a sc'axepal a' Jordán. Ata' ix smolb'ej sb'a eb' anima d'ay junelxo. Ix sc'ayb'an eb' ichataxon smodo. ² Ay juntzañ eb' viñ fariseo ix c'och d'ay, yujto sgana eb' viñ syac' proval. Yuj chi', ix sc'anb'an eb' viñ d'ay tato ay sleyal spucan sb'a junoc viñ vinac yed' ix yetb'eyum. ³ Yuj chi', ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—¿Tas schican schecnab'il Moisés d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani? xchi.

⁴ Ix yalan eb' viñ:

—Yalnaccan viñaj Moisés chi' to syal yac'an junoc yumal viñ yic pucojb'ail d'a ix yetb'eyum, slajvi chi' spucan sb'a viñ yed' ix, xchi eb' viñ d'ay.

⁵ Ix yalanxi Jesús:

—Yuj val e pital, yuj chi' yalnaccan jun checnab'il chi' viñaj Moisés chi'. ⁶ Palta atax sb'oannac yolyib'añq'uinal tic Dios, sb'oannaccan viñ vinac yed' ix ix. ⁷ Atax ta' yalnaccan icha tic: A viñ vinac,

ol yactejan smam snun viñ yic junxoñej tz'ajcan viñ yed' ix yetb'eyum. ⁸ Junxoñej nivanił tz'ajcan eb' schavañil, xchi Dios. Yel, mañxo chavañoc eb', junxoñej yaj eb'. ⁹ Yuj chi', a eb' junxoñej yajcan yuj Dios max yal-laj spojan sb'a eb' yuj eb' anima, xchi Jesús d'a eb' viñ.

¹⁰ Ix lajvi chi' ix ochxi Jesús d'a yol pat yed' eb' sc'ayb'um, ix sc'anb'an eb' d'ay, tas syalelc'och jun ix yal chi'.

¹¹ Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—A mach spuc sb'a yed' ix yetb'eyum, syic'an junocxo ix, tz'em ajmulal. ¹² Añejtona' a junoc ix ix spuc sb'a yed' viñ yetb'eyum, syic'an junocxo vinac ix, tz'em ix ajmulal, xchi Jesús d'a eb'.

*Ic'b'ilcot eb' unin d'a Jesús
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)*

¹³ Ix lajvi chi', ay juntzañ unin ix ic'jicot d'a Jesús yuj eb' anima, yic syaq'uec' sc'ab' d'a sjolom eb'. Palta axo eb' sc'ayb'um ix cachanoch vaan eb' tz'ic'ancot eb' unin chi'. ¹⁴ A ix yilan jun chi' Jesús, ix cot yoval d'a eb', ix yalani:

—Chaeccot eb' unin d'ayin. Mañ e cach eb', yujto añej eb' lajan spensar icha eb' unin tic ay yalan yic yoch d'a yol sc'ab' Dios. ¹⁵ Val yel sval d'ayex, a eb' max chaan Dios Yajaloc icha syutej schaan junoc unin, mañ ol och eb' d'a yol sc'ab', xchi Jesús d'a eb'.

¹⁶ Ix lajvi chi', ix schelang'ue eb' unin chi'. Ix yac'anec' sc'ab' d'a sjolom eb'. Ix sc'anan svach'c'olal Dios d'a yib'añ eb'.

*A yab'ixal jun viñ quelem b'eyum
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

¹⁷ Axo yic van sb'atxi Jesús d'a yol b'e, ay jun viñ ix spil yip scot d'ay. Ix em cumnaj viñ d'a yichañ sc'ochi. Ix yalan viñ d'ay:

—Ach in vach' C'ayb'umal, tzin c'anb'ej d'ayach, ¿tas ol vutoc in chaan in q'uinal d'a junelñej? xchi viñ d'ay.

¹⁸ —¿Tas yuj tzin al vach'il? Junñej mach vach', añejton Dios. ¹⁹ Inai, ojtac juntzañ schecnab'il Dios tz'alan icha tic: Mañ ach em ajmulal. Mañ a milcham junoc etanimail. Mañ ach elc'anoc. Mañ ac'och es d'a yib'añ junoc etanimail. Mañ ac' musansatil junoc etanimail. Ayocab' yelc'och a mam a nun d'a a sat, xchi Jesús d'a viñ.

²⁰ —Mamin, atax in cotoch uninal, tzin c'anab'ajej juntzañ checnab'il tic smasanil, xchi viñ d'ay.

²¹ Yuj chi', ix och q'uelan Jesús d'a viñ. Ix te xajanaj viñ yuuj. Ix yalan d'a viñ:

—Ayto junxo max ach tzac'vani. Ixic, b'at choñel jantac tas ay d'ayach. Tzac'an stojol d'a eb' meb'a', yic ol a cha a b'eyumal d'a satchaañ. Slajvi chi', tzach jax d'ayin, axo och in c'ayb'umoc chi', xchi d'a viñ.

²² Axo ix yab'an juntzañ chi' viñ, ix te cus viñ. Yuj chi' te cusc'olalxo ix pax viñ, yujto mañ jantacoc tas ay d'a viñ.

²³ Axo ix lajvi spax viñ, ix meltzajb'at q'uelan Jesús d'a eb' sc'ayb'um. Ix yalan d'a eb':

—A val eb' b'eyum, ay val smay mañ ol ochlaj eb' d'a yol sc'ab' Dios, xchi d'a eb'.

²⁴ A eb' sc'ayb'um chi', ix te sat sc'ol eb' yab'an juntzañ chi'. Palta ix yalanxi d'a eb':

—Ex in c'ayb'um, a eb' syac'och sb'eyumal yipoc sc'ool, ay val smay mañ ol ochlaj eb' d'a yol sc'ab' Dios. ²⁵ Q'uinaloc ay junoc noc' camello ticnaic. ¿Tom ol yal yec' noc' d'a yixal junoc q'uen acxa? Icha chi' yaj eb' b'eyum, yelxo val pural ol och eb' d'a yol sc'ab' Dios, xchi.

²⁶ Ayic ix yab'an jun chi' eb', ix te vach' satb'at sc'ool eb'. Ix laj yalan eb':

—Tato icha chi', ¿mach ol yal scolchaji? xchi eb'.

²⁷ Yuj chi', ix och q'uelan Jesús d'a eb', ix yalani:

—A jun tic, malaj junoc anima syal yuuj. Palta a Dios syal yuuj. Yujto masanil tas syalñej yuuj, xchi.

²⁸ Axo viñaj Pedro ix alan d'ay:

—Mamin, a oñ tic, ix cactejan smasanil tastac, oñ och a c'ayb'umoc, xchi viñ d'ay.

²⁹ —Val yel sval d'ayex, a mach syactejan spat vuuj, mato yuc'tac, yanab', smam snun, ma yuninal, ma sluum syactejan vuuj, yuj pax jun vach' ab'ix yic colnab'il, te nivan spac ol scha'a. ³⁰ Ol ac'joc junoc ciento spat, yuc'tac, yanab', snun, yuninal, yed' sluum d'a jun tiempo tic. Ol yab' ton syail eb' yuj eb' anima, palta axo d'a yic jun tiempoal ol javoc, ol scha sq'uinal eb' d'a junelñej.

³¹ Ay eb' nivan yelc'och d'a co cal ticnaic, palta a eb' chi', malaj ol aj yelc'och eb' d'a jun tiempoal chi'. Añejtona' ay eb' malaj yelc'och d'a co cal ticnaic, palta a d'a jun tiempoal chi', nivan ol aj yelc'och eb', xchi Jesús d'a eb'.

*Ayocto ix yalanxican Jesús yuj schamel
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Axo Jesús ix b'atxi d'a yol jun b'e sc'och d'a Jerusalén. Ix b'ab'laj yuj eb' sc'ayb'um. A eb' sc'ayb'um chi', toñej ix sat sc'ool eb'. Axo juntzañixo eb' anima ajun yed' eb', ix te xiv eb'. Axo Jesús, ix avtanelta eb' sc'ayb'um chi' slajchavañil d'a scal eb' anima chi'. Ix och ijan yalan d'a eb' tastac ol javoc d'a yib'añ.

³³ —Ina van co b'at d'a Jerusalén ticnaic. A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' sat sacerdote yed' d'a yol sc'ab' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés. Ol yac'anoch chamel eb' d'a vib'añ. Ol in ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' ch'oc choñab'il. ³⁴ Ol in sb'uch eb'. Ol in smac'an eb'. Ol in stzub'ej eb'. Ol in smilancham eb'. Palta axo d'a schab'jial ol in pitzvocxi, xchi Jesús d'a eb'.

*A tas ix sc'an viñaj Jacobo yed' viñaj Juan
(Mt 20.20-28)*

³⁵ A eb' viñ yuninal viñaj Zebedeo, aton viñaj Jacobo yed' viñaj Juan, ix c'och eb' viñ yal d'a Jesús:

—Mamin, a tas ol co c'an d'ayach, co gana tzac' d'ayoñ, xchi eb' viñ d'ay.

³⁶ —¿Tas e gana svac' d'ayex? xchi d'a eb' viñ.

³⁷ —Ayic ol ach och yajalil, tzoc oñ a cha em c'ojan d'a a tz'ey,^{10.37} jun oñ d'a a vach', jun oñxo d'a a q'uexañ, xchi eb' viñ d'ay.

³⁸ —Max nachajel eyuuj tas tze c'an d'ayin. ¿Tom ol techaj yaelal e yuuj icha ol in utaj a in tic? A val jun tas ol javoc d'a vib'añ ichato ol in ac'joc

---

10.37 **10:37** A juntzañ xila d'a tz'ey eb' viñ yajal, nivan yelc'och eb' tz'em c'ojan d'ay.

bautizar yuuj, ¿tom ol techaj eyuuj? xchi d'a eb' viñ.

³⁹—Ol techajoc, xchi eb' viñ.

—Val yel, ol ex ac'joc proval, icha ol in ajoc. Icha ol vab' syail, icha chi' ol aj eyab'anpax syail. ⁴⁰Palta a in tic, malaj valan vic ex vac'an em c'ojan d'a in vach' c'ab', ma d'a in q'uexañ. Yujto a co Mam Dios b'ojinaccani mach eb' ol em c'ojan ta', xchi d'a eb' viñ.

⁴¹Ayic ix yab'an lajuñvañxo eb' yetc'ayb'umal eb' chi', ix cot yoval eb' d'a viñaj Jacobo yed' d'a viñaj Juan chi'. ⁴²Axo Jesús chi' ix avtancot eb' slajchavañil, ix yalan d'a eb':

—Toxon eyojtac to a eb' ayoch yajalil d'a junjun nivac choñab', syac' mandar eb'. Axo eb' nivac vinac, yajal yaj eb' d'a yib'añ eb' anima. ⁴³Palta a exxo tic, mañ ichoc ta' ol aj d'a e cal. Tato ay mach sgana nivan tz'aj yelc'och d'a e cal, yovalil tz'och ex yac' servil. ⁴⁴Añejtona', tato ay mach sgana sat tz'aj d'a e cal, yovalil tz'och e checab'oc. ⁴⁵Yujto a in tic, vach'chom Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, mañ yujoc vac'ji servil in javi, palta yuj vac'an servil. Ix in javi ul vac'cham in b'a sq'uexuloc eb' anima, yic vach' tzijtum eb' ol colchajcanel vuuj, xchi Jesús d'a eb'.

*Ix jacvi sat viñaj Bartimeo yuj Jesús
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

⁴⁶Ix c'och Jesús d'a choñab' Jericó yed' eb' sc'ayb'um. Axo yic ix b'atxi eb', mañ jantacoc anima ix b'at yed' eb'. Axo d'a jun ti' b'e, ay jun viñ c'ojanemi, Bartimeo sb'i viñ, yuninal viñaj Timeo, max ujilaj yilan viñ. Toñej sc'an jab'oc tas viñ d'a

eb' anima. ⁴⁷ Axo ix yab'an viñ to van yec' Jesús aj Nazaret, yuj chi' ix avaj chaañ viñ:

—Jesús, ach Yiñtilal viñaj David, ¿ma max oc' a c'ool d'ayin? xchi viñ d'ay.

⁴⁸ Yuj chi', tzijtum eb' ix cachan viñaj Bartimeo chi' yic tz'em numan viñ. Palta masñej ix te avaj viñ.

—Ach Yiñtilal viñaj David, ¿ma max oc' a c'ool d'ayin? xchi viñ d'ay.

⁴⁹ Yuj chi' ix och vaan Jesús, ix yalani:

—Avtejeccot viñ d'ayin, xchi.

Yuj chi', ix b'at eb' yal d'a viñ:

—Tzalajañ. Q'ueañ vaan, yujto tzach yavtejb'at Jesús, xchi eb'. ⁵⁰ Yuj chi', ix syumancanel jun sábana viñ b'ac'anoch d'ay. Ix q'ue jucnaj viñ. Elañchamel ix b'at viñ d'a Jesús. ⁵¹ Ix sc'anb'an Jesús d'a viñ:

—¿Tas a gana tzach vutej? xchi d'a viñ.

—Mamin, in gana svilxi, xchi viñ d'ay.

⁵² Ix ach b'oxi yujto ix ac'och Dios d'a a c'ool. Yuj chi', syalxo a pax ticnaic, xchi Jesús d'a viñ.

D'a jun rato chi' ix yilxi viñ. Ix lajvi chi', ix och tzac'an viñ yed' Jesús b'aj van sb'ati.

11

Ix c'och Jesús d'a Jerusalén

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Ayic van sc'och Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a slac'anil Betfagé yed' Betania, d'a yichañb'at tzalan Olivo d'a slac'anil Jerusalén, ix schecanb'at chavañ eb' sc'ayb'um, ² ix yalan d'a eb':

—Ixiquec d'a jun choñab' d'a quichañib'at tic. Ayic ol ex c'och ta', ol eyilan jun noc' quelem b'uru etzanochi. A jun noc' chi' mantalaj mach sq'ue juneloc d'a yib'añi noc'. Tze tijelta noc', tzeyic'ancot noc'. ³ Tato ay eb' tz'alan icha tic d'ayex: ¿Tas yuj tze tijelta noc'? ta xchi eb', tzeyalan d'a eb': Yujto ay tz'och noc' yuj jun Cajalil, ol ul cac'xican noc' d'a jun rato, xe chi, xchi Jesús d'a eb'.

⁴ Yuj chi' ix b'at eb', ix yilan noc' quelem b'uru chi' eb'. Etzanoch noc' d'a sti' jun pat d'a yol b'e. Ix stijanelta noc' eb'. ⁵ Palta ay juntzañ eb' ayec' ta' ix c'amb'an d'a eb':

—¿Tas tze c'ulej tic? ¿Tas yuj tze tijelta noc' b'uru tic? xchi eb'.

⁶ Ix yalan eb' icha ix yutej Jesús yalani. Yuj chi' ix ac'ji noc' d'a eb'. ⁷ Ix yic'amb'at noc' eb' d'a Jesús. Ix yac'anq'ue juntzañ spichul eb' stz'aamoc noc'. Ix lajvi chi', ix q'ue Jesús d'a yib'añi noc'. ⁸ Ayic van sb'ey yed' noc', tziytum eb' anima ix laj lich'anem spichul d'a yol b'e b'aj van sb'eyb'at chi'.^{11.8} Ay pax juntzañxo eb' ix xicanelta te c'ab'tac te' ay xiiil. Ix laj yac'anem te' eb' d'a yol b'e chi'. ⁹ Axo eb' b'ab'el yed' eb' tzac'an, ix laj avajq'ue eb':

—Yuj val dios. Calequel vach' lolonel d'a jun Ac'b'ílcot yuj Dios Cajal. ¹⁰ Colec vach' lolonel d'a jun ol och Cajaloc tic, icha yutejnac co mam quicham David yoch yajalil d'a peca'. Caq'uec yuj diosal d'a Dios, xchi eb'.

¹¹ Axo ix c'och Jesús d'a Jerusalén, ix och d'a yol yamaq'uil stemplo Dios, ix ec' q'ueleloc yilan smasanil juntzañ tas ayec' ta'. Palta yujto vanxo

---

11.8 **11:8** Il nota d'a Mateo 21.8.

yem c'u, yuj chi' ix b'at d'a choñab' Betania yed' eb' sc'ayb'um slajchavañil.

A tas ix yal Jesús d'a te' higo
(Mt 21.18-19)

¹² Axo yic ix q'uiñib'i d'a junxo c'u, ix elxi eb' d'a Betania chi', axo Jesús ix och svejel d'a yol b'e.

¹³ Najatto ix yilb'at jun te' higo, te ay xil te'. Ix b'at yilanb'ati, talaj ay junoc sat te' tz'ilchaj yuuj. Palta axo ix c'och d'a te', añej xil te' ay, yujto mañ stiempoaloc satan te'.

¹⁴ Yuj chi' ix yalan d'a te':

—Mañxa junoc mach ol loan a sat, xchi d'a te'.

Ix yab' eb' sc'ayb'um yalan jun chi'.

Eb' pechb'ilelta d'a yol yamaq'uil stemplo Dios
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Ix lajvi chi', ix c'ochxi eb' d'a Jerusalén. Ix och Jesús d'a yol yamaq'uil stemplo Dios. Ix och ijan spechanelta eb' schoñvaj ta' yed' eb' smanvaji. Ix laj slocan pac'laj smexa eb' q'uexum tumin yed' xila eb' choñum paramuch.^{11.15} ¹⁶ Mañxalaj junoc mach ix chajiec' yed' syamc'ab' d'a yamaq'uil stemplo Dios yuuj. ¹⁷ Ix sc'ayb'an eb', ix yalani:

—Yalnaccan Dios icha tic d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani: A in templo ol alchaj yuuj to yicñej lesal yaj yuj junjun choñab', xchi. Palta a ex tic, icha junoc ñaq'ueen b'aj sc'ub'ejel sb'a eb' elc'um, icha chi' tzeyutej, xchi Jesús d'a eb'.

¹⁸ Axo eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, ayic ix yab'an eb' viñ tas ix

---

11.15 **11:15** Il nota d'a Mateo 21.12.

sc'ulej Jesús, ix te xiv eb' viñ yuuj, yujto te nivan yelc'och juntzañ sc'ayb'ub'al d'a yichañ eb' anima smasanil. Yuj chi', ix sayan eb' viñ tas syutej smilancham Jesús chi'. ¹⁹ Axo d'a q'uic'b'alil, ix elxi Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a Jerusalén chi'.

Ix tacjiel te' higo

(Mt 21.20-22)

²⁰ Axo d'a junxo q'uiñib'alil, a ix paxta eb', ix yilanxi te' higo eb', toxo ix tacjiel te' masanto d'a sch'añal yib'. ²¹ Axo viñaj Pedro ix naancoti. Yuj chi', ix yalan viñ d'a Jesús:

—Mamin, ina te' higo a catab'ej evi. Toxo ix tacjiel te', xchi viñ d'ay.

²² Yuj chi' ix yalan Jesús:

—Aq'uecoch Dios d'a e c'ool. ²³ Q'uinaloc ayex tzeyal d'a jun vitz tic: Elañ d'a ed'tal tic. Yumb'at a b'a d'a yol a' mar, tato xe chi, tato malaj e chab'c'olal, ol elc'och icha tzeyal chi'. ²⁴ Yuj chi', sval d'ayex, a tzeyac'an lesal, tzeyac'och d'a e c'ool to yel ol e cha jantac tas tze c'an chi'. Tato icha chi', ol ac'joc d'ayex. ²⁵⁻²⁶ Tato ay mach tz'och smul d'ayex, ayic tzeyac'an lesal, tzeyac' nivanc'olal. Tato icha chi', axo co Mam Dios ayec' d'a satchaañ, syac' pax lajvoc e mul, xchi Jesús d'a eb'.

A yopisio Jesús

²⁷ Ix lajvi sc'ochxi eb' d'a Jerusalén, ix ochxi Jesús d'a yamaq'uil stemplo Dios. Ix b'eyec' d'a yool. Axo eb' viñ sat sacerdote, eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' viñ ichamtac vinac, ix c'och eb' viñ d'ay. ²⁸ Ix sc'anb'an eb' viñ:

—¿Tas opisio, yuj chi' a comon c'ulej juntzañ chi' evi? ¿Mach ac'jinac opisio chi'? xchi eb' viñ d'ay.

29 Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—Añejtona' ol in c'anb'e'ej pax junoc tas d'ayex. Tato ol e yal d'ayin, ol val d'ayex mach ac'jinac vopisio in c'ulan juntzañ chi'. 30 ¿Mach ac'jinac yopisio viñaj Juan ayic yac'annac bautizar eb' anima viñ? ¿A am Dios ac'jinac, mato a eb' anima? Alec d'ayin, xchi Jesús d'a eb' viñ.

31 Yuj chi', ix laj slajtian sb'a eb' viñ yuj juntzañ ix yal chi'. Ix laj yalan eb' viñ:

—¿Tas scutej calan d'a viñ? Tato scala' to a Dios ac'jinac yopisio viñaj Juan chi', axom ol yalan viñ d'ayoñ: ¿Tas yuj maj eyac'och d'a e c'ool jun? xcham viñ. 32 Palta max yal-laj calanpaxi to yic anima viñ, xchi eb' viñ.

Icha chi' ix yutej eb' viñ yalani, yujto xiv eb' viñ d'a eb' anima. Yujto a viñaj Juan chi', schecab' Dios yaj viñ d'a yichañ eb' anima smasanil. 33 Yuj chi' ix yalan eb' viñ d'a Jesús:

—Mañ cojtacoc, mach am ac'jinac yopisio viñaj Juan chi', xchi eb' viñ.

—Tato icha chi', mañ ol valpaxlaj d'ayex mach ac'jinac vopisio in c'ulan juntzañ chi', xchi Jesús d'a eb' viñ.

12

A yab'ixal eb' munlajvum chuc spensar

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

1 Axo Jesús ix och ijan yalan jun ab'ix. Ix yalan icha tic:

—Ay jun viñ ix avan juntzañ te' uva d'a sat sluum. Ix smacan viñ yed' q'uen tz'alq'ueen. Ix sb'oan jun yed'tal b'aj stec'chajel yal te' uva chi'

viñ. 12.1 Ix sb'oanpaxq'ue jun b'aj tz'aj eb' stařvan te' uva chi' viñ, chaañ ix ajq'uei.

Ix lajvi chi', ix yac'anb'at sluum viñ chi' majanil yed' te' uva chi' d'a juntzañ eb' viñ munlajvum. Ix b'atcan viñ d'a junxo lugar najat. ² Axo ix javi stiempoal smolchajel sat te', ix schecanb'at jun schecab' viñ d'a eb' viñ majnum luum chi', yic b'at schaan smajananub'al lum b'aj tz'el te' uva chi' yalani. ³ Axo ix c'ochi, ix syamancot eb' viñ smac'ani. Ix spechan paxta eb' viñ. Malaj jab'oc tas ix yic'a'. ⁴ Axo viñ aj luum chi' ix checanb'at junxo schecab' d'a eb' viñ. Axo ix c'ochi, ix ste b'ajej eb' viñ, ix lajvi sjolom smac'an eb' viñ. ⁵ Yuj chi', axo viñ aj luum chi' ix checanb'at junxo schecab'. Axo ix c'och junxo chi', ix smilancham eb' viñ. Tzijtumto eb' schecab' viñ ix schech'ati. Ay eb' toñej ix mac'ji, ay eb' ix miljicham yuj eb' viñ.

⁶ Palta ay jun yuninal viñ te xajan yuuj. Slajvub'xo chi', ix schecanb'at yuninal viñ chi'. Tecan ol xiv eb' viñ d'a jun vuninal tic, xchi viñ. ⁷ Palta axo yic van sc'ochi, ix smol alan eb' viñ: Ina sjavi viñ uninab'il tic. Q'uinaloc ol cham viñ smam viñ, axo viñ ol icancan luum. Co mileccham viñ, yic a d'ayoñ ol can luum, xchi eb' viñ. ⁸ Yuj chi' axo ix c'ochi, ix syamancot eb' viñ. Ix smac'ancham eb' viñ. Ix lajvi chi', ix b'at eb' viñ syumcanel snivanil d'a stitac avb'en chi'.

⁹ Yuj chi' tzin c'anb'ej d'ayex, a viñ aj luum chi', ¿tas ol yutoc eb' viñ majnum luum chi' viñ tze na'a? A viñ aj luum chi' ol b'at satanel eb' viñ. Slajvi chi' ol yac'ancanb'at sluum viñ chi' majanil d'a juntzañxo.

10 ¿Tom manta b'aj tzeyil d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, b'aj syal icha tic?

A jun q'uen q'ueen malaj yelc'och d'a yichañ eb' b'oum pat, aton q'uen ix ochcan sjolomoc schiquin te' pat chi'.

11 Icha tic ix aj yuj Dios Cajal. Yuj chi' ayic squilani, ste sat co c'ool yuuj, xchi d'a Slolonel Dios chi', xchi Jesús d'a eb'.

12 Axo eb' viñ yajal ix sayani tas ol yutoc eb' viñ syamchaj Jesús chi', yujto ix nachajel yuj eb' viñ to yuj eb' viñ ix alji jun ab'ix chi'. Palta ix xiv eb' viñ d'a eb' anima. Yuj chi' ix yactejan Jesús chi' eb' viñ. Ix pax eb' viñ.

*A juntzañ tumin sc'anjiel yuj eb' viñ yajal
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

13 Ix lajvi chi', ix checjib'at jayvañ eb' fariseo yed' eb' spartido viñaj Herodes d'a Jesús. Sgana eb' syac' proval, talaj ay junoc slolonel ay palta syutej yalani. Yujto sgana eb' syac'och d'a yib'añ. 14 Ix b'at yalan eb' d'ay:

—Ach co C'ayb'umal, cojtac to te yel tzala'. Cojtacpaxi to jun lajanñej yilji eb' anima d'ayach. Axo jun b'eyb'al sgana Dios, a tzac' c'ayb'aj d'a yel. ¿Tas tza na'a? A juntzañ tumin sc'anjiel d'ayoñ yuj viñ yajal d'a Roma, ¿vach' am scac'a', mato maay? ¿Ay am sleyal scac'a', mato maay? xchi eb' d'a Jesús.

15 Palta yojtacxo Jesús to toñej stz'ac sc'anb'ej eb' icha chi'. Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—¿Tas yuj tzin eyac' proval? B'at iq'ueccot junoc tumin chi' vila', xchi d'a eb'.

16 Yuj chi' ix b'at yic'cot jun tumin chi' eb'. Ix sc'anb'an Jesús chi' d'a eb':

—¿Mach ayoch yechel sat d'a jun tumin tic? ¿Mach tz'ib'ab'iloch sb'i tic d'ay? xchi d'a eb'.

—Aton yechel viñ yajal d'a Roma yed' sb'i viñ, xchi eb'.

¹⁷ —A tas yictaxon viñ yajal chi', aq'uec d'a viñ. Palta a tas yictaxon Dios, a tzeyac' d'ay, xchi d'a eb'.

Axo ix yab'an juntzañ chi' eb', ix te sat sc'ool eb'.

*A eb' tz'alani to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

¹⁸ Ix lajvi chi', ay juntzañ eb' saduceo ix c'och d'a Jesús. A eb' chi' syal eb' to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac, yuj chi' ix yalan eb' d'ay:

¹⁹ —Ach co C'ayb'umal, a viñaj Moisés tz'ib'annaccan icha tic: Q'uinaloc ay junoc mach schami, scan ix yetb'eyum, palta malaj junoc yuninal. Tato icha chi', axo junoc yuc'tac yovalil tz'ic'ancan ix, yic vach' tato tz'aj yuninal junxo viñ chi', ichato yuninal viñ ix cham chi' tz'ajcani. Icha chi' yaj yalancan viñaj Moisés chi'. ²⁰ A junel, ay ucvaañ vinac, yuc'tacñej sb'a eb' viñ. A viñ b'ab'el vinac ic'an jun ix ix. Palta cham viñ. Malaj junoc yuninal viñ cani. ²¹ Axo viñ schab'il yuc'tac viñ ic'ancan ix. Palta champax junxo viñ chi', malaj pax junoc yuninal viñ cani. Icha chi' aj pax viñ yoxil. ²² Añejtona', icha chi' ec' eb' viñ yucvañil d'a ix. Malaj junoc yuninal eb' viñ ajnaccani. Slajvi scham eb' viñ yucvañil, ichato chi' scham ix. ²³ Ayic ol pitzvocxi eb' chamnac, ¿mach junoc eb' viñ ol ic'an ix? Yujto yic'nac ix eb' viñ yucvañil, xchi eb' saduceo chi'.

²⁴ Yuj chi' ix yalanxi Jesús d'a eb':

—Toñej tzex te somchaji, yujto mañ eyojtacoc tas syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani. Mañ

eyojtacoc jantac spoder Dios. ²⁵ Ayic ol pitzvocxi eb' chamnac, mañxalaj ic'lajb'ail, yujto lajan ol aj eb' yed' eb' ángel ay d'a satchaari. ²⁶ Palta toxonton chequelxo yaji to ol pitzvocxi eb' chamnac. ¿Tom manta b'aj tzeyil tas stz'ib'ejnaccan viñaj Moisés d'a Slolonel Dios chi', a slolonnac Dios d'a scal te' q'uiix? Xchi Dios icha tic: A in ton tic sDiosal in viñaj Abraham, sDiosal in viñaj Isaac, sDiosal in pax viñaj Jacob, xchi. ²⁷ Yuj chi' cojtac, vach'chom chamnac eb' d'a sat eb' anima, palta axo d'a sat Dios mañ satnacoquel-laj eb', pitzan eb' d'a yichari, yujto yalnaccani to sDiosal eb' yaji. A ex tic te somchajnac ex, xchi Jesús d'a eb'.

A jun checnab'il te nivan yelc'ochi
(Mt 22.34-40)

²⁸ Ay jun viñ c'ayb'um d'a ley Moisés ix c'och ta'. Ix yab'an viñ to van stelan sb'a eb' viñ saduceo chi' yed' Jesús. Ix yab'anpax viñ to vach' ix yutej Jesús spacan d'a eb' viñ, yuj chi' ix sc'anb'an viñ d'ay:

—¿B'aja junoc checnab'il te nivan yelc'och d'a yichari smasanil? xchi viñ d'ay.

²⁹ Yuj chi' ix yalan Jesús:

—A jun checnab'il te nivan yelc'och d'a yichari smasanil, xchi icha tic: Ab'ec ex vetisraelal, a Cajal co Diosal, junñej toni. ³⁰ Tze xajanej Cajal co Diosal d'a smasanil e c'ool, d'a smasanil e pixan, d'a smasanil e pensar yed' d'a smasanil eyip, xchi. Aton jun checnab'il tic te nivan yelc'och d'a yichari smasanil. ³¹ Axo junxo ol val tic, quen mañ lajanoc yelc'och yed'oc. Xchi icha tic: Ichaocab' tzeyutej eya'ılan e b'a, ichaocab' chi' tzeyutej e xajanan eb' ay d'a spatic schiquin e pat, xchi. Malaj junocxo

checnab'il ec'al yelc'och d'a yichañ chab' tic, xchi Jesús.

³² Ix yalanxi viñ c'ayb'um chi' d'ay:

—Vach' ton Mamin, yel ton tzala'. Junñej ton Dios, malaj junocxo. ³³ Yovalil sco xajanej Dios d'a smasanil co c'ool, d'a smasanil co pensar yed' d'a smasanil quip. Añejtona' yovalil icha scutej co ya'ilan co b'a, ichaocab' chi' scutej co xajanan eb' ay d'a spatic schiquin co pat. Aton chab' checnab'il tic, te nivan yelc'och d'a yichañ masanil juntzañ silab' smilji yed' juntzañ silab' sñusji tz'ac'ji d'a Dios, xchi viñ d'ay.

³⁴ Axo ix yab'an Jesús to vach' ix yutej viñ yalani, ix yalanxi d'a viñ:

—Jab'xoñej val och d'a yol sc'ab' Dios, xchi d'a viñ.

Yuj chi', malaj junocxo mach ix stec'b'ej sb'a sc'anb'an junocxo tas d'a Jesús chi'.

A Cristo aton Yuninal Dios

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ A junel, ix sc'ayb'ej eb' anima Jesús d'a yamaq'uil stemplo Dios, ix yalani:

—¿Tas yuj syal eb' c'ayb'um d'a ley Moisés to a Cristo yinñtilal viñaj David? ³⁶ Palta yuj Yespíritu Dios yalnac viñaj David chi' to a Cristo Yajal yaj d'a viñ, xchi icha tic:

A Dios Cajal alannac d'a Vajalil icha tic: Emañ c'ojan d'a in vach' c'ab' tic,^{12.36} masanto ol vac'canoch eb' ayoch ajc'olal d'ayach d'a yalañ oc, xchi Dios d'a Vajalil, xchi viñaj David chi'.

12.36 **12:36** Il nota d'a Mateo 22.44.

³⁷ Icha chi' yutejnac viñ yalancani to a Cristo Yajal yaj d'a viñ. Yuj chi', ¿tom yiñtilañej viñaj David chi' yaji? xchi Jesús d'a eb'.

Mañ jantacoc eb' anima ix ab'an jun tic. Ix te tzalaj eb' yab'ani.

A smul eb' c'ayb'um d'a ley Moisés

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ayic van sc'ayb'an eb' anima Jesús, ix yalani:

—Tzeyil val e b'a, yujto a eb' c'ayb'um d'a ley Moisés, te ay smay sb'eyb'al eb'. Sgana eb' sb'eyec' yed' spichul te jucan. Axo yic tz'ec' eb' d'a calle, ste q'uechaañ eb' ayic slaj yac'anem sb'a eb' anima d'a eb'. ³⁹ A d'a yoltac spatil culto, añej d'a xila eb' nivac vinac snib'ej eb' tz'em c'ojan. Yed' pax d'a yic tz'och juntzañ nivac vael, añej d'a yed'tal eb' viñ nivac vinac tz'aj eb'. ⁴⁰ Syic'anec' eb' tastac ay d'a eb' ix chamnac yetb'eyum. Slajvi chi', te najat syutej yoc slesal eb', yic sna eb' anima to malaj smul eb'. Yuj chi', yelxo val nivan yaelal ol och d'a yib'añ eb', xchi Jesús.

A yofrenda jun ix chamnac yetb'eyum

(Lc 21.1-4)

⁴¹ A junel, ix och Jesús d'a yol yamaq'uil stemplo Dios. Ix em c'ojan d'a stz'ey jun chalab' ofrenda. Ix yilani chajtil tz'aj yac'anem stumin eb' anima. Tzijtum eb' b'eyum ix ec' ta'. Nivac stumin eb' ix ec' yac'canemi. ⁴² Palta ix c'och jun ix chamnac yetb'eyum te meb'a'. Ix yac'anem chab' yunetac tumin ix, te jab'ñej yelc'ochi. ⁴³ Ix yavtancot eb' sc'ayb'um Jesús chi', ix yalan d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, a jun ix chamnac yetb'eyum tic, te meb'a' ix. Palta a jun yofrenda

ix, ix yac' tic, ec'to yelc'och d'a yichañ yofrenda smasanil juntzañxo eb' ix ec' yaq'uem yic d'a yol jun chalab' ofrenda tic. ⁴⁴ Yujto a tas syac' sobre d'a eb', a' ix laj yaq'uem eb'. Palta a jun ix tic, te meb'a' ix. A masanil yic sgasto ix, ix yaq'uemi. Mañxalaj tas ix can d'a ix, xchi Jesús d'a eb'.

13

Yalnaccan Jesús yuj stemplo Dios

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Ayic van yelta Jesús d'a yamaq'uil stemplo Dios, ix yalan jun sc'ayb'um d'ay:

—Mamin, inai te nivac juntzañ q'uen q'ueen tic. Te nivac pax juntzañ pat tic, xchi d'ay.

² Palta ix yalan Jesús d'ay:

—¿Tzam il juntzañ nivac pat tic? Sval d'ayach, a juntzañ q'uen q'ueen latz'b'ilq'ue tic, mañxo junoc ol can d'a yib'añ q'uen yetq'uenal. Ol ecjoquel q'uen d'a yed'tal smasanil, xchi d'ay.

A juntzañ yechel yic lajvub' c'ual

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Ix lajvi chi', ix b'at eb' d'a tzalan Olivo, d'a yichañb'at stemplo Dios. Ata' ix em c'ojan Jesús. Axo viñaj Pedro, viñaj Jacobo, viñaj Juan yed' viñaj Andrés, sch'ocoj eb' viñ ayec' yed'oc. Ix sc'anb'an eb' viñ d'ay:

⁴ —Co gana tzal d'ayoñ ¿b'aq'uiñ ol ujoc juntzañ ix al chi'? ¿Tas junoc yechel ol sch'ox Dios, ayic toxo val ol javoc juntzañ chi'? xchi eb' viñ d'ay.

⁵ Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—Tzeyil val e b'a yic malaj junoc mach ol ex ac'an musansatil. ⁶ Yujto tzijtum eb' ol javoc, ol

yesanel in b'i eb'. Axo ol yalan eb' icha tic: A in ton tic Cristo in, xcham eb'. Tzijtum anima ol yac' musansatil eb'.

⁷ Ol eyab' yoch juntzañ nivac oval. Ol eyab'anpax specal juntzañxo oval ijan ol ochoc. Palta mañ ex xivoc, yujto yovalil icha chi' ol ujoc. Palta manto slajvub'oclaj yolyib'añq'uinal tic. ⁸ Yujto ay juntzañ nivac choñab' ol yac' oval yed' juntzañxo nivac choñab'. Ol laj yac'an oval eb' yajal yed' eb' yetyajalil. Jantac b'aj ol ec' nivac quixcab'. Ol javoc nivac vejel d'a yib'añ eb' anima. A juntzañ chi', b'ab'el yaelal. Ayto juntzañxo ol javoc.

⁹ Palta a ex tic, te lista tzeyutej e b'a, yujto ol ex ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' viñ yajal. Ol laj ex smac' eb' d'a yoltac spatil culto. Ol laj ex yic'anb'at eb' d'a yichañ eb' viñ yajal yed' d'a yichañ eb' viñ rey, yujto ayoch e pensar d'ayin. Icha chi' ol ex ajoc, yic ol yal eyalanel vab'ixal d'a eb'. ¹⁰ Yovalil ol b'ab'laj aljoquel jun ab'ix yic colnab'il tic d'a junjun choñab', ichato chi' ol ja slajvub'al. ¹¹ Ol ex ic'job'at d'a yichañ eb' viñ yajal. Palta mañ ex och ilc'olal yuj tas ol eyala'. Yujto a juntzañ lolonel ol ac'joc d'ayex yuj Yespíritu Dios d'a jun rato chi', a ol eyala'. Yujto mañoc ex ol ex lolonoc, palta a Yespíritu Dios ol lolonoc. ¹² A eb' yuc'tac sb'a, ol yac'lajoch sb'a eb' d'a yol sc'ab' chamel. Icha chi' ol yutoc pax sb'a eb' mamab'il d'a eb' yuninal. A eb' uninab'il, ay eb' ol yac' oval yed' smam, ol yac'anoch eb' d'a yol sc'ab' chamel. ¹³ Ol chichonoch sc'ool masanil anima d'ayex, yujto ayoch e pensar d'ayin. Palta a eb' ol ac'an techajoc masanto schami, aton eb' chi' ol colchajoc.

14 Ayic ol eyilan viñ ajc'ol sjuanel masanil tastac b'aj mañ smojoc yajeq'ui, nachajocab' el eyuuj. A eb' ayec' d'a Judea, b'atocab' eb' elelal d'a tza-lquixtac. 15 Ay eb' ayq'ue d'a spañanil yib'añ spat, mañxoocab' emta eb' yiq'uelta junoc tas d'a yol spat chi', ayic sb'at eb' elelal. 16 Yed' eb' ayb'at d'a smunlajel, mañxoocab' ul yic' spichul eb' b'aj aycani. 17 A d'a jun tiempoal chi', te chuc yic eb' ix yab'ix yed' eb' ix vanto schuni yune' ayic ol b'at eb' elelal. 18 C'anec d'a Dios yic mañoc d'a stiempoal riab'il q'uinal ol ex b'at elelal. 19 Yujto a jun nivan yaelal ol ja d'a jun tiempoal chi', manta b'aj ix yac' icha chi' yictax ix sb'oan yolyib'añq'uinal tic Dios. Añej jun chi', mañxa b'aq'uiñ pax ol yac'xi icha chi'. 20 Tato mañ ol sc'ochlitej yoc jun yaelal chi' Dios Cajal, malaj am junoc mach ol colchajcanel d'a yol sc'ab' chamel, palta yuj eb' sic'b'ilxoel yuuj, ol sc'ochlitej.

21 Tato ay eb' ol alan icha tic d'ayex: Ina yajec' Cristo d'a tic, mato, ina yajec' d'a chi', ta xchi eb', mañ e cha eyab'i. 22 Yujto ay eb' ol pitzvoc chaañ, ol laj yalanoch sb'a eb' Cristoal. Ay pax eb' ol yaloch sb'a schecab'oc Dios. Ol sch'ox juntzañ yechel eb' yed' juntzañ milagro, yic somchajel eb' anima yuj eb'. Ijan val ay eb' sic'b'ilxoel yuj Dios ol yac' ganar eb' sjuanel spensar. 23 Palta a ex tic, te lista tzeyutej e b'a. Ayocto svalancan juntzañ tic smasanil d'ayex.

*A tas ol aj sjavi Jesús d'a schaelal
(Mt 24.29-35,42-44; Lc 21.25-36)*

24 Palta a d'a jun tiempoal chi', ayic ol lajvoquec' jun nivan yaelal chi', a c'u ol q'uic'b'oqueloc, axo

q'uen uj, mañxo ol yac'laj yoc q'ueen. ²⁵ Axo q'uen c'anal, ol laj emta q'uen d'a satchaari chi'. Axo juntzari yipal satchaari, ol tzicub'tariajoc. ²⁶ Ichato chi' b'ian, axo ol yilanq'ue eb' anima to a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic ol in emul d'a scal asun. Mañ jantacoc in poder, te nivan in tziquiquial ayic ol in javoc. ²⁷ A in tic, ol in checcot eb' vangel yic ol ec' eb' smolb'ejcot eb' sic'b'ilel vuuj d'a masanil yolyib'arñq'uinal tic. Ol ec' ic'jocot eb' b'aj slajvic'och yolyib'arñq'uinal masanto b'aj ay yichchaari.

²⁸ Ab'ec jun ab'ix ol val tic yuj te' higo. Ayic tz'uninb'i sc'ab' te', sja pax xiil te' sc'ab' chi', eyojtacxo to toxo ol ja ñab'il q'uinal. ²⁹ Añejtona', ayic ol eyil sjavi juntzari tic, nachajocab' el eyuuj to jab'xoñej sjavi slajvub', ichato ayinxo ec' d'a sti'puerta. ³⁰ Val yel sval d'ayex, manto ol satel-laj juntzari anima tic, masanto ol ec'can juntzari ix val tic smasanil. ³¹ A satchaari yed' yolyib'arñq'uinal tic, ol lajvoqueloc, palta a in lolonel, malaj b'aq'uiñ ol lajvoqueloc.

³² Palta malaj junoc mach ojtannac tas c'ual, jantac yorail ol in javoc. A eb' ángel ay d'a satchaari, mañ yojtacoc pax eb'. A inxo pax tic, Yuninal in Dios, palta mañ vojtcoc paxi. Añejton Dios Mamab'il ojtannac.

³³ Yuj chi', te lista tzeyutej e b'a, macva-jañec. Lesalvañec, yujto mañ eyojtacoc b'aq'uiñ ol javoc stiempoal jun chi'. ³⁴ Q'uinaloc ay junoc vinac sb'at d'a junoc lugar najat, scan spat viñ, syac'ancanoch yopisio junjun eb' smajan viñ. Syalancan viñ tastac sc'ulej junjun eb'. Syalan-

paxcan viñ d'a viñ stañvumal sti' spat: Macvajañ, xchi viñ. ³⁵ Axo eb' smajan viñ chi', mañ yojtacoc eb' b'aq'uiñ ol jax viñ aj pat chi', mato q'uic'b'alil, mato chimilac'val, mato ayto sc'ana', mato van sacb'i. Icha viñ aj pat chi', ichin ta'. Mañ eyojtacoc b'aq'uiñ ol in jax d'a schaelal. Yuj chi', te lista tzeyutej e b'a ³⁶ yic vach' mantoc ichato vaynac ex, ol in ja lemnajoc. ³⁷ A jun sval tic d'ayex, yic eb' anima smasanil. Te lista tzeyutej e b'a, xchi Jesús.

14

A ajnac syamchaj Jesús

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Chab'ejocxo yoch q'uiñ yic snajicoti tas aj yel-naccot eb' israel d'a Egipto, aton jun q'uiñ b'aj svaji ixim pan malaj yich ayb'ati. Axo eb' sat sacerdote yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés, ix smolb'ej sb'a eb'. Ix laj yalan eb' tas ol yutoc eb' syaman Jesús d'a elc'altac, yic ol smilan eb'. ² Palta ix yalan eb':

—Max yal co yaman viñ d'a yol q'uiñ tic, yujto ay smay sq'ue ñilnaj eb' anima yuj viñ, xchi eb'.

Q'uenac jun suc'uq'ui sjab' d'a sjolom Jesús

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Axo Jesús ayec' d'a Betania, d'a yol spat viñaj Simón, d'a yalañtaxo penaayaxnac viñ yuj jun yab'il scuch lepra. Ayic c'ojanem Jesús sva'i, ix c'och jun ix ix d'ay. Yed'nac jun limeta ix b'ob'il d'a jun q'uen scuch alabastro. B'ud'an q'ueen yed' jun suc'uq'ui sjab', te caro stojol scuchan nardo. Ix sb'ijanel sjaj q'ueen ix. Ix lajvi chi', ix stob'anq'ue jun chi' ix d'a sjolom Jesús. ⁴ Palta axo eb' ayec' ta', ay jayvañ eb' ix cot oval. Ix laj yalan eb':

—¿Tas yuj nab'añej tz'ixtax jun suc'uq'ui sjab' tic? ⁵ Octom ix choñchaji, axo d'a eb' meb'a' ix ac'ji stojol, yujto más am oxe' ciento denario stojol jun tic, xchi eb'.

Yuj chi', ix te cot yoval eb' d'a ix.

⁶ Palta ix yalan Jesús d'a eb':

—Actejec eyalan jun chi'. ¿Tas yuj tze tzuntzej ix? A jun ix sc'ulej ix tic d'ayin, te vach'. ⁷ A eb' meb'a' ix eyal chi', ayñejec' eb' eyed'oc. Tato e gana tzeyac' junoc tas d'a eb', syalñej e colvaj d'a eb'. Palta a inxo tic, mañ masaniloc tiempo ay in ec' eyed'oc. ⁸ A jun ix tic, a tastac ay d'a ix, ix yac' d'ayin. Ayocto syac'anoch jun suc'uq'ui sjab' tic ix d'a in nivanil tic, yic vach' listaxo vaji ayic ol in mucchajoc. ⁹ Val yel sval d'ayex, yalñej b'aj d'a yolyib'añq'uinal tic b'aj ol aljoquel vach' ab'ix yic colnab'il, ol aljocpaxel yab'ixal tas ix sc'ulej jun ix tic, yic ol nachajcot ix, xchi Jesús d'a eb'.

*Ix yac'och Jesús viñaj Judas d'a yol sc'ab' chamel
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)*

¹⁰ Ay jun viñ scuchan Judas aj Queriot d'a scal eb' sc'ayb'um Jesús slajchavañil. Ix b'at lolon viñ yed' eb' sat sacerdote, yic syac'anoch Jesús viñ d'a yol sc'ab' eb'. ¹¹ Ayic ix yab'an jun chi' eb', te vach' ix yab' eb'. Ix yac' sti' eb' to ol yac' q'uen tumin eb' d'a viñ, yuj chi' ix och ijan viñ sayan tas ol yutoc viñ yac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' eb'.

*A Santa Cena
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)*

¹² A d'a b'ab'el c'u yic jun q'uiñ b'aj svaji ixim pan malaj yich ayb'ati, ayic smiljicham noc' calnel yic q'uiñ chi', ix sc'anb'an eb' sc'ayb'um Jesús d'ay:

—¿B'ajtil a gana sco b'o b'aj tzoñ va'i, yic sco naancoti tas aj yelnaccot eb' co mam quicham d'a Egipto? xchi eb' d'ay.

¹³ Yuj chi' ix schech'at chavañ eb' sc'ayb'um chi'. Ix yalan d'a eb':

—Ixiquec d'a choñab'. Ata' ol eyilel jun viñ vinac ed'jinac jun ch'ub' a'. Tzex b'at yed' viñ.

¹⁴ Axo b'aj tzex c'och chi' yed' viñ, tzeyal d'a viñ aj pat chi' icha tic: Xchicot co C'ayb'umal icha tic: ¿B'ajtil ay jun cuarto b'aj ol in va yed' eb' in c'ayb'um, yic sco naancoti tas aj yelnaccot eb' co mam quicham d'a Egipto? xchicoti, xe chi d'a viñ.

¹⁵ A viñ ol ch'oxan jun nivan cuarto chaañ yajq'ue d'ayex. Listaxo yaji. Ata' tze b'o tas ol co va'a, xchi Jesús chi' d'a eb'.

¹⁶ Yuj chi', ix b'at eb' sc'ayb'um, ix c'och eb' d'a choñab'. Ata' ix ilchaj jun viñ chi' yuj eb', icha ix yal Jesús. Yuj chi' ix sb'oan eb' tas ol sva d'a jun q'uiñ chi'.

¹⁷ Axo d'a q'uic'b'alil, ix c'och Jesús yed' eb' sc'ayb'um slajchavañil. ¹⁸ Ayic van sva eb' d'a mexa chi', ix yalan Jesús:

—Val yel sval d'ayex, ay jun d'a co cal tic ol in ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel. A jun chi', van sva ved'oc, xchi d'a eb'.

¹⁹ Ix te cus eb' yab'an jun chi'. Yuj chi' junjunal ix sc'anb'ej eb' yab' d'a Jesús:

—¿Tom a in? xchi junjun eb'.

²⁰ Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—Ay jun ay d'a e cal tic e lajchavañil. Van sva ved' d'a jun pultu ayec' d'a co nañal tic. ²¹ A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic yovalil ol in och d'a yol sc'ab' chamel, icha tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios. Palta te chuc yic jun ol in ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel chi'. Octom maj uneajoc. Tato icha chi', vach' am yico', xchi d'a eb'.

²² Ayic van sva eb', ix yic'anchari ixim pan Jesús. Ix yac'an yuj diosal yuj ixim. Ix lajvi chi' ix xepanb'at ixim, ix yac'an d'a eb'.

—Chaec. Aton jun in nivanil tic, xchi d'a eb'.

²³ Ix lajvi chi', ix yic'an pax chari jun vaso. Ayic ix lajvi yac'an yuj diosal yuuj, ix yac'an d'a eb'. Ix smol uc'an eb' smasanil.

²⁴ Aton jun tic in chiq'uul. Yuuj ol elc'och jun strato Dios syac' tic eyed'oc.^{14.24} Ol elcan in chiq'uul tic yic vach' tzijtum mach ol colchajel yuuj. ²⁵ Palta svalcan d'ayex ticnaic to mañxa b'aj ol vuc' yal sat te' uva, masanto d'a jun c'u ol vuc'xi, b'aj ayoch Dios Yajalil, xchi d'a eb'.

*Ix yal Jesús to ol yiq'uel viñaj Pedro d'a yib'ari
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

²⁶ Ix lajvi sb'itan jun b'it eb' d'a Dios,^{14.26} ix elta eb'. Ix b'at eb' d'a tzalan Olivo. ²⁷ Ata' ix yal Jesús d'a eb':

—A d'a jun ac'val tic, ol laj somchajel e pensar vuuj. Yujto icha tic yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios: Ol in milcham viñ tarivum calnel. Axo noc' calnel chi', ol saclemcanb'at noc', xchi. ²⁸ Palta axo ol in pitzvocxi, ol in b'ab'laj c'och eyuuj d'a Galilea, xchi d'a eb'.

14.24 **14:24** Il nota d'a Mateo 26.28. 14.26 **14:26** Il nota d'a Mateo 26.30.

29 Axo viñaj Pedro ix alan d'ay:

—Vach'chom ol laj somchajel spensar eb' tic, palta a in tic, mañ val jab'oc ol somchajel in pensar, xchi viñ.

30 —Val yel sval d'ayach, a d'a jun ac'val tic, ayic manto oc' noc' caxlañ d'a schaelal, oxel ol iq'uel d'a ib'añ to mañ in ojtacoc, xchi Jesús d'a viñ.

31 Palta axo viñaj Pedro chi', te yelc'olal ix yal viñ:

—Vach'chom ol in miljoccham ed'oc, palta mañ val jab'oc ol vala' to mañ ach vojtaoc, xchi viñ d'ay.

Añejtona', icha chi' ix yutej eb' sc'ayb'um chi' yalan smasanil.

*Ix lesalvi Jesús d'a Getsemani
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)*

32 Ix lajvi chi', ix c'och Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a Getsemani, ix yalan d'a eb':

—Emañec c'ojan d'a tic, yach'an tzin b'at lesal, xchi d'a eb'.

33 Ix lajvi chi', ix yic'anb'at viñaj Pedro, viñaj Jacobo yed' viñaj Juan yed'oc. Ix te och ijan scusi. Ix te och pitz'an cuselal d'a sc'ool. 34 Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—Ijan val tzin cham yuj cuselal. Canañec d'a tic. Pitzanocab' ex ved'oc, xchi d'a eb' viñ.

35 Ix lajvi chi', ix snitzanb'at jab'xo sb'a, ix em cuman, ix emc'och snañal sat d'a sat luum. Ix lesalvi tato syal yec' jun yaelal van sja d'a yib'añ chi'. 36 Ix yalani:

—Mamin, masanil tas syal uuj. Iq'uec' jun yaelal tic d'a vib'añ. Palta mañ ichaoc in gana a in tic, palta ichocab' a gana, xchi.

³⁷ Ix lajvi chi', ix c'ochxi d'a eb' viñ oxvañ chi', palta ix yilani, vaynac eb' viñ. Yuj chi' ix yalan d'a viñaj Pedro:

—Simón, ¿tom vaynac ach? ¿Tom max yal tzaq'uel a vayañ junoc hora ved'oc? ³⁸ Aq'uequel e vayañ. Lesalvañec, yic mañ ol ex ac'joc ganar yuj junoc proval. A co pixan, tec'an, palta axo co nivanil, malaj yip, xchi d'a eb' viñ.

³⁹ Ix lajvi chi', ix b'at lesalvixi. Icha val ix aj slesalvi d'a sb'ab'elal icha chi' ix aj slesalvixi. ⁴⁰ Axo ix c'ochxi, ix yilani, vaynac pax eb' viñ, yujto max techaj vayañ yuj eb' viñ. Yuj chi', majxo nachajel yuj eb' viñ, tas syutej tac'voc sb'a eb' viñ d'ay. ⁴¹ Axo ix jax lesal d'a yoxelal, ix yalan d'a eb' viñ:

—¿Tom añaña' te vaynac ex? A ticnaic c'ocb'ilxo chi', syalxo e vayi. Ix c'och yorail vac'jioch a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic d'a yol sc'ab' eb' viñ chuc. ⁴² Q'ueañec vaan, coyec. Van sjavi viñ ol in ac'anoch d'a yol sc'ab' eb', xchi d'a eb' viñ.

Ix yamchaj Jesús

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Vanto yalan jun chi', ix c'och viñaj Judas. Aton viñ chi' yetc'ayb'umal sb'a yed' eb' uxluhvañ chi'. Tzajtum anima ix c'och yed' viñ, yed'nac yespada eb', yed'nac ste' eb'. Ix checjicot eb' yuj eb' sat sacerdote, eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' pax eb' ichamtac vinac ay yopisio. ⁴⁴ A viñaj Judas chi', viñ van yac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' eb' viñ, toxo ix yal viñ d'a eb' tas ol yutoc sch'oxani. Ix yalan viñ icha tic:

—A jun viñ ol in tz'ub'elta sti', a jun viñ chi' tzeyama'. Tzatz tzeyutej viñ e tzec'ani, tzeyic'anb'at viñ, xchi viñ d'a eb' viñ.

⁴⁵ Yuj chi' a d'a Jesús ix c'och viñ d'a elañchamel.

—Ach in C'ayb'umal, xchi viñ d'ay.

Ix lajviñej chi', ix stz'ub'anelta sti' viñ. ⁴⁶ Ix syaman Jesús eb' viñ, ix yic'anb'at eb' viñ. ⁴⁷ Axo eb' ajun yed' Jesús chi', ay jun ix yic'q'ueta yespada. Ix stzepanel schiquin jun schecab' viñ sat sacerdote chi'. ⁴⁸ Axo ix yalan Jesús d'a eb' ix c'och chi':

—¿Tom yajal in d'a scal eb' tz'ac'an oval yed' eb' yajal tzeyila', yuj chi' eyed' eyespada yed' e te', tzex javi in eyama'? ⁴⁹ Junjun c'u in ec' eyed'oc d'a yol yamaq'uil stemplo Dios, a tzex in c'ayb'ani, palta maj in eyamlaj ta'. Palta ichaton tic tz'aji yic tz'elc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios, xchi d'a eb'. ⁵⁰ Ix actajcan yuj eb' sc'ayb'um chi' sch'ocoj. Ix b'at eb' elelal smasanil.

A jun quelem b'atnac elelal

⁵¹ Palta ay jun viñ quelem unin ix och tzac'an yuuj. Añej jun sábana b'ac'anoch d'a viñ. Ayic ix och yub'naj eb' viñ d'a viñ, ⁵² ix squichancanel jun sábana chi' viñ, ix b'at viñ elelal.

Ix c'och Jesús d'a yichañ eb'yajal

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Ix ic'jib'at Jesús d'a viñ sat sacerdote. Ata' ix smolb'ej sb'a eb' yetyajalil viñ chi' smasanil, eb' ichamtac vinac, yed' pax eb' c'ayb'um d'a ley Moisés. ⁵⁴ Axo viñaj Pedro, najat tzac'anto sb'at viñ yuj Jesús. Ix ochc'och viñ d'a yamaq'uil spat

viñ sat sacerdote chi'. Ix em c'ojan viñ yed' eb' polencía. Ix c'axni viñ yed' eb'.

⁵⁵ A eb' sat sacerdote chi' yed' masanil eb' sat yajal, ix say eb' mach ol ac'anoch junoc tas d'a yib'añ Jesús, yic vach' tz'ac'jioch d'a yol sc'ab' chamel, palta malaj mach ix ilchaj yuj eb'. ⁵⁶ Yujto tzijtum eb' ix ac'anoch es d'a yib'añ, palta maj schalaj sb'a yalan eb'. ⁵⁷ Ay eb' ix q'ue vaan. Ix yac'anoch es eb' d'a yib'añ Jesús. Ix yalan eb' icha tic:

⁵⁸ —Ix cab' yalan icha tic: A in tic ol in satel jun stemplo Dios, jun b'ob'il yuj eb' anima. Axo d'a schab'jial ol in b'oanxiq'ue sq'uexul, jun mañ animaoc sb'oani, xchi, xchi eb'.

⁵⁹ Palta maj schalaj sb'a yalan eb'.

⁶⁰ Axo viñ sat sacerdote ix q'ue vaan d'a scal eb'. Ix yalan viñ d'a Jesús:

—¿Tom max ach tac'vi jab'oc? ¿Tom max ab' juntzañ syac'och eb' tic d'a ib'añ? xchi viñ d'ay.

⁶¹ Palta tz'inñej xchi, maj tac'vi jab'oc. Yuj chi' ix yalanxi viñ:

—¿Tom a ach tic Cristo ach? ¿Tom Yuninal ach Dios, b'aj tz'alji vach' lolonel? xchi viñ.

⁶² —A in ton tic. A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in eyila', c'ojan in em d'a svach' c'ab' Dios, aton jun nivan spoder. Ol eyil vemul d'a scal asun d'a satchaañ, xchi.

⁶³ Yuj chi' axo viñ sat sacerdote chi', ix sñic'chitejb'at spichul viñ scot yoval. Ix yalan viñ:

—Mañxa tz'och eb' testigo cuuj ticnaic. ⁶⁴ Ina toxo ix cab'i to sb'uchvaj viñ d'a Dios. ¿Tas xe chi yuj viñ ticnaic? xchi viñ.

Axo eb' viñ chi' smasanil ix yac'och chamel eb' viñ d'a yib'añ Jesús.

⁶⁵ Ix lajvi chi', ix tzub'aj sat yuj eb'. Ix mac'ji sat yuj eb'. Ix tz'itjib'at sat yuj eb'. Ix sc'anb'an eb' d'ay:

—Ala', ¿mach tzach mac'ani? xchi eb'.

Ix lajvi chi', axo eb' polencia ix te mac'ani.

Ix yiq'uel viñaj Pedro d'a yib'añ

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶ Axo viñaj Pedro aytoec' viñ d'a yamaq'uil jun pat chi' ix c'och jun ix scriada viñ sat sacerdote.

⁶⁷ Ix yilan ix van sc'axni viñ, yuj chi' ix och q'uelan ix d'a viñ, ix yalan ix:

—A ach tic, etb'eyum a b'a yed' Jesús aj Nazaret, xchi ix.

⁶⁸ Palta ix yic'anel viñ d'a yib'añ:

—A jun chi' toxonton mañ vojtaoc. Te max nachajel vuuj tas juntzañ tzal chi', xchi viñ d'a ix.

Ix lajvi chi', ix elta viñ d'a sti' elta yamaq'uil jun pat chi'. Ix oc' noc' caxlañ b'ian. ⁶⁹ Ayic ix yilanxi viñ ix criada chi', ix yalan ix d'a eb' ayec' ta':

—Aton jun viñ tic yetb'eyum sb'a yed' eb' sc'ayb'um Jesús, xchi ix.

⁷⁰ Palta ix yic'xiel viñ d'a yib'añ. Junanto rato chi', ix yalanpax eb' ayec' chi' d'a viñ:

—Val yel a ach tic, etb'eyum a b'a yed' eb', yujto aj Galilea ach, xchi eb' d'a viñ.

⁷¹ Yuj chi' ix sc'anancot yoval sc'ool Dios viñ d'a yib'añ. Ix slocan sb'i Dios viñ:

—A viñ tzeyal chi', mañ vojtaoc jab'oc viñ, xchi viñ d'a eb'.

⁷² D'a jun rato chi' ix oc'xi noc' caxlañ d'a schaelal. Yuj chi' ix snaancot viñ tas ix yal Jesús, a ix yalan icha tic: Ayic manto oc' noc' caxlañ d'a schaelal, yoxelalxo ic'anel d'a ib'añ to mañ in ojtacoc, xchi Jesús d'a viñ. Ayic ix snaancot jun chi' viñ, ix te oc' viñ.

15

C'ochnac Jesús d'a yichañ viñaj Pilato (Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Axo ix sacb'i, a eb' sat sacerdote yed' eb' ichamtac vinac yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés yed' pax masanil juntzañxo eb' sat yajal, ix smolb'ej sb'a eb'. Ix laj lolon eb'. Ix lajvi chi' ix stzec'an Jesús eb'. Ix yic'anb'at eb'. Ix yac'anoch eb' d'a yol sc'ab' viñaj Pilato, aton viñ yajal. ² Ix sc'anb'an viñ d'ay: —¿Tom a ach tic sReyal ach eb' israel? xchi viñ d'ay.

—Yel ton tzala', xchi Jesús d'a viñ.

³ Axo eb' sat sacerdote, tzijtum tas ix yac'och eb' d'a yib'añ Jesús. ⁴ Yuj chi', ix yalanpax viñaj Pilato chi' d'ay:

—¿Tom max ach tac'vi jab'oc? Ab'i, mañ jantacoc tas syac'och eb' viñ d'a ib'añ, xchi viñ d'ay.

⁵ Palta axo Jesús, majxo tac'voclaj. Yuj chi' ix och q'uelan viñaj Pilato chi' yuuj.

Ix ac'jioch Jesús d'a yol sc'ab' chamel (Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38—19.16)

⁶ A d'a junjun ab'il, ayic tz'och q'uiñ, syac'anelta junjun eb' presovum viñaj Pilato chi', icha mach sgana eb' anima sc'anelta. ⁷ Ayoch jun viñ scuch Barrabás d'a preso yed' juntzañxo eb' viñ

yetb'eyum, yac'lejnac oval eb' viñ yed' eb' viñ yajal. Smilnac juntzañ eb' anima eb' viñ ayic yochnac jun oval chi'. ⁸ Axo ix c'och eb' anima, ix sc'anb'an eb' d'a viñaj Pilato chi' tato tzato yiq'uelta junoc presovum chi' viñ d'a libre ichataxon sley d'a junjun q'uiñ. ⁹ Yuj chi', ix yalan viñaj Pilato chi' d'a eb':

—¿E gana am svaq'uel viñ e reyal d'a libre a ex israel ex tic? xchi viñ d'a eb'.

¹⁰ Icha chi' ix yal viñ, yujto yojtactaxon viñ to yuj schichonc'olal eb' viñ sat sacerdote ix ac'jioch Jesús d'a yol sc'ab' viñ. ¹¹ Palta a eb' viñ yajal chi' ix ac'an sc'ool eb' anima chi', yic a viñaj Barrabás sc'anelta eb'. ¹² Axo ix yalan viñaj Pilato d'a eb' anima chi':

—¿Tas e gana svutej viñ tzeyal e reyaloc tic? xchi viñ.

¹³ Ix laj q'ue ñilnaj eb' yalani:

—Culusejq'ue viñ, xchi eb'.

¹⁴ —Palta ¿tas smul viñ jun? xchi viñ.

Ix te q'ue ñilnaj eb' yalanxi:

—Culusejq'ue viñ, xchi eb'.

¹⁵ Axo viñaj Pilato chi', sgana viñ to vach' scan d'a yichañ eb' anima, yuj chi' ix ac'jielta viñaj Barrabás chi'. Ix lajvi chi' ix ac'ji mac'joc Jesús yuj viñ. Ichato chi' ix yac'anoch Jesús chi' viñ d'a yol sc'ab' eb' sgana sculusanq'uei.

¹⁶ Axo eb' viñ soldado ix ic'anb'at Jesús d'a yamaq'uil spat viñ yajal. A jun pat chi' scuch Pretorio. Ata' ix yavtejcot eb' viñ soldado eb' viñ smasanil. ¹⁷ Ix yac'och jun q'uic'mutz'inac c'apac eb' viñ d'a Jesús. Ix sjalan jun q'uix corona eb' viñ.

Ix yac'anq'ue eb' viñ d'a sjolom. ¹⁸ Ix lajvi chi' ix och ijan eb' viñ yalan d'ay:

—Tzalajañ ach sreyal eb' israel, xchi eb' viñ d'ay.

¹⁹ Ix lajvi chi', ix laj spajanoch jun te' aj eb' viñ d'a sjolom. Ix laj stzub'an eb' viñ. Ix laj stz'acan yaq'uem sb'a eb' viñ d'ay. ²⁰ Axo ix lajvi sb'uchvaj eb' viñ d'ay, ix yic'anxiel jun q'uic'mutz'inac c'apac chi' eb' viñ d'ay. Ix yac'anxi och spichultaxon eb' viñ. Ichato chi' ix yic'anb'at eb' viñ b'aj ix culusajq'uei.

Ix culusajq'ue Jesús

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Ay jun viñ aj Cirene scuch Simón, smam viñaj Alejandro yed' viñaj Rufo. Van sjax viñ b'aj ix xid'eq'ui. Ix ac'ji pural viñ yuj eb' yic scuchanb'at sculusal Jesús viñ. ²² Ix lajvi chi', ix yic'anb'at Jesús eb' d'a jun lugar scuch Gólgota. Syalelc'ochi: Lum B'aj Ay Sb'aquil Jolom. ²³ Ata' ix yac' eb' yuc' yal uva calan yaj yed' jun te' scuch mirra,^{15.23} palta maj schalaj yuq'uej d'a eb'. ²⁴ Ix lajvi chi', ix sculusanq'ue eb'. Axo eb' soldado chi', ix laj yac'an suerte eb' yic spucanec' spichul eb' d'a spatic, icha syala' tas ix yic' junjun eb'.

²⁵ Axo d'a q'uec'ualil a las nueve, ix sculusanq'ue Jesús eb'. ²⁶ Ay jun letra ix tz'ib'chajochi. A tz'alani tas yuj ix ac'jioch chamel d'a yib'añ. A sReyal eb' aj Israel, xchi. ²⁷⁻²⁸ Ay pax chavañ eb' viñ elc'um ix culusajq'ue yed'oc, jun viñ d'a svach', jun viñ d'a sq'uexañ. Junjun sculusal junjun eb' viñ.

15.23 **15:23** Il nota d'a Mateo 27.34.

²⁹ Axo eb' ix laj ec' ta', ix b'uchvaj eb' d'ay. Slaj svichub'tañan sjolom eb' d'ay. Syalan eb':

—E... a ach ton tic ix ala' to tza satel stemplo Dios, tza b'oanxiq'ue sq'uexul d'a schab'jial. ³⁰ Col a b'a. Emañcot d'a te' culus chi', xchi eb' d'ay.

³¹ Icha pax chi' eb' sat sacerdote yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés, ix laj b'uchvaj eb' d'ay. Ix laj yalanq'ue eb':

—Ix laj colchaj juntzañ eb' yuj viñ, palta max yal-laj scolan sb'a viñ ticnaic. ³² A Cristo tic, co reyal a oñ israel oñ tic. A ticnaic, emocab'cot d'a te' culus tic quila'. Ichato chi' ol cac'anoch d'a co c'ool, xchi eb'.

Axo eb' viñ ix culusajq'ue yed' chi', ix b'uchvajpax eb' viñ d'ay.

A schamel Jesús

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Axo d'a chime'ualil, ix q'uic'b'i d'a smasanil yolyib'añq'uinal tic masanto d'a yemc'ualil a las tres. ³⁴ Ix lajviñej chi', te chaañ ix avajq'ue Jesús:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? xchi. Syalelc'ochi: Ach in Diosal, ach in Diosal, ¿tas yuj tzin actejcan in ch'ocoj? xchi.

³⁵ Axo eb' ayec' ta', ay eb' ix ab'an jun lolonel chi', ix yalan eb':

—Ab'ec. A d'a viñaj Elías, viñ schecab' Dios, ata' tz'avaji, xchi eb'.

³⁶ Ix lajvi chi', ay jun viñ ix b'at lemnajoc, ix slab'anem jun tz'ub'lab' viñ d'a scal vinagre. Ix yac'anoch viñ d'a sjolom jun te' aj. Ix yac'anq'ue viñ d'a sti' Jesús. Ix yalan viñ:

—Yilxo, canocab'ñej icha chi' b'ela. Ol quila' tato ol ja viñaj Elías chi' ul yiq'uemta, xchi viñ.

³⁷ Axo Jesús, chaañ ix avaj junelxo. Ichato chi' b'ian, ix chami. ³⁸ Axo jun cortina ayoch smaculoc snañal stemplo Dios, ix ñic'chaj snañal. Ix cot ñic'naj d'a sjolom masanto ix emul d'a yich. ³⁹ Axo viñ yajal eb' soldado ayec' d'a yichañ Jesús, ix yilan viñ chajtil ix aj schami. Yuj chi' ix yalan viñ:

—A jun viñ tic, val yel Yuninal Dios, xchi viñ.

⁴⁰ Ay pax juntzañ eb' ix ix najattac aycoti, van yilancot eb' ix. A d'a scal eb' ix, ayec' ix María aj Magdala, ix Salomé yed' ix María snun viñaj José yed' viñaj Jacobo, viñ tzac'an unin. ⁴¹ A eb' ix chi', ec'nac eb' ix yed' Jesús ayic ayec' d'a Galilea. A eb' ix ac'jinac servil. Tzajtum juntzañxo eb' ix ix ayec' yed' eb' ix. Aton eb' ix, ix c'och yed' Jesús d'a Jerusalén chi'.

*Ac'b'iloch snivanil Jesús d'a yol jun q'uen q'ueen
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)*

⁴² A d'a jun c'u chi', sc'ual yac'an lista sb'a eb' israel, yujto q'uic'anocxo sc'ual ic'oj ip. Axo yic van sq'uic'b'i ⁴³ ix c'och viñaj José, aj choñab' Arimatea. Te nivan yopisio viñ d'a scal eb' yetyajalil. A jun viñ chi', tañvab'il yoch Dios Yajalil yuj viñ. Ix stec'b'ej sb'a viñ, ix c'och viñ d'a viñaj Pilato. Ix sc'ananemta snivanil Jesús viñ d'a viñ. ⁴⁴ Ix sat sc'ool viñaj Pilato chi' ayic ix yab'an viñ to toxo ix cham Jesús. Yuj chi' ix yavtancot viñ yajal eb' soldado viñ. Ix sc'anb'an viñ d'a viñ tato toxo ix cham Jesús chi'. ⁴⁵ Axo ix yab'an viñ to toxo ix chami, ix yalan viñ to syal b'at yic'anemta snivanil viñaj José chi'. ⁴⁶ Ix smanan jun sábana te vach'

viñaj José chi'. Ix lajvi chi', ix b'at viñ yiq'uemta snivanil chi'. Ix sb'ac'anoch c'apac sávana chi' viñ d'ay. Ix b'at yac'ancanoch viñ d'a yol jun q'uen q'ueen joyb'ilxo el yool. Ix yac'ancanoch jun q'uen viñ smaculoc. ⁴⁷ Axo ix María aj Magdala yed' ix María snun viñaj José, ix yil eb' ix b'aj ix mucchajcanochi.

16

Ix pitzvixi Jesús

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Axo ix ec'b'at sc'ual ic'oj ip, a ix María aj Magdala, ix Salomé yed' ix María snun viñaj Jacobo, ix sman juntzañ te suc'uq'ui sjab' eb' ix yic sb'at sucanec' eb' ix d'a snivanil Jesús. ² Axo ix sacb'i d'a domingo, val sq'ueul c'u, ix b'at eb' ix b'aj ix mucchajcanoch chi'. ³ Axo yic van sb'ey eb' ix chi', ix yalan eb' ix:

—¿Mach ol ic'anel smacul q'ueen? xchi eb' ix.

⁴ Palta axo ix yilanb'at eb' ix, elnacxo smacul q'uen chi'. Te nivaquil q'ueen. ⁵ Axo ix ochc'och eb' ix d'a yol q'ueen, ix yilan eb' ix, c'ojanem jun ángel d'a svach' eb' ix icha yilji eb' viñ quelemtac. Ayoch jun pichul jucan yuuj, te sac. Ix te xiv eb' ix yuuj. ⁶ Palta ix yalan jun ángel chi' d'a eb' ix:

—Mañ ex xivoc. Van e sayanec' Jesús aj Nazaret, aton jun ix culusajq'uei. Palta toxo ix pitzvixi. Mañixo ayococh d'a yol q'uen tic. Ilec nab' b'aj ix ul yac'canochta eb' tic. ⁷ Ixiquec, b'at alec d'a eb' sc'ayb'um Jesús chi' yed' d'a viñaj Pedro to ol b'ab'laj c'och eyuuj d'a Galilea. Ata' ol eyila', icha yaj yalancan d'ayex, xchi d'a eb' ix.

⁸ Ix lajvi chi', elañchamel ix elixta eb' ix d'a yol q'ueen. Ix b'at lemnaj eb' ix. Ix te ib'xiq'ue eb' ix yuj xivelal. Malaj junoc mach b'aj ix yal eb' ix, yujto ix te xiv eb' ix.

*Ix sch'ox sb'a Jesús d'a ix María aj Magdala
(Jn 20.11-18)*

⁹ [A d'a domingo, ayto sacb'i, ata' ix pitzvixi Jesús. Ix lajvi chi', a d'a ix María aj Magdala b'aj ix sb'ab'laj ch'oxej sb'a. A d'a jun ix chi', ata' elnac ucvañ eb' enemigo yuj Jesús. ¹⁰ Axo ix, ix b'at alan d'a eb' ec'nac yed' Jesús d'a yalañtaxo. Ste cus eb', van yoc' pax eb'. ¹¹ Axo ix yalan ix d'a eb' to ix pitzvixi Jesús, to yel ix yil ix. Palta maj schalaj yab' eb' d'a ix.

*Ix sch'ox sb'a Jesús d'a chavañ eb' sc'ayb'um
(Lc 24.13-35)*

¹² Ix lajvi chi', ix sch'oxan sb'a Jesús d'a chavañ eb' sc'ayb'um, ayic van sb'ey eb'. Ch'oc yilji ix yil eb'. ¹³ Yuj chi' ix meltzaj eb'. Ix b'at yalan eb' d'a juntzañixo eb' yetb'eyum. Palta añejtona' maj schalaj yab' eb'.

*A Jesús ix checanb'at eb' sc'ayb'um
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁴ Axo junelxo, ayic van sva eb' sc'ayb'um yuxluchvañil, ix sch'oxan sb'a Jesús d'a eb'. Ix tumaj eb' yuuj, yujto chab'c'olal yaj eb', pit eb'. Yujto maj scha yab' eb' d'a eb' ix ilani ayic toxo ix pitzvixi. ¹⁵ Ix lajvi chi', ix yalanxi d'a eb':

—Ixiquec d'a masanil yolyib'añq'uinal tic. Alequel vach' ab'ix yic colnab'il d'a scal eb' anima smasanil. ¹⁶ A mach ol ac'anoch d'a sc'ool, syac'an

ac'joc bautizar sb'a, ol colchajoc. Palta a eb' max yac'och d'a sc'ool, ol ochcan yaelal d'a yib'añ eb'.
¹⁷ A eb' ol ac'anoch d'a sc'ool, ol sch'ox juntzañ milagro tic eb': Yuj in poder ol yic'anel juntzañ enemigo eb' d'a eb' anima. Ol lolon eb' d'a juntzañ ch'occh'oc ti'al. ¹⁸ Tato ol syam junoc noc' chan eb', tato ol yuc' junoc tas eb' to scham anima yuuj, malaj ol ic'an eb'. Tato ol yaq'uec' sc'ab' eb' d'a yib'añ eb' penaay, ol b'oxoc sc'ool eb', xchican Jesús.

Ix ic'ji pax Jesús d'a satchaañ
(Lc 24.50-53)

¹⁹ Ayic ix lajvi yalan juntzañ tic Cajal Jesús d'a eb' schecab' chi', ix ic'jiq'ue d'a satchaañ. Ata' ix em c'ojan d'a svach' c'ab' Dios. ²⁰ Ix lajvi chi', ix b'atcan eb' schecab' chi' yalcanel slolonel Dios d'a junjun lugar. Axo Cajal Jesús ix och yed' eb'. Ix sch'ox juntzañ milagro yed' eb', yic chequel to yel jun lolonel tzec' yalel eb' chi'.]

A Ch'an Biblia D'a Chuj San Mateo
The Holy Bible in the Chuj San Mateo language of
Guatemala

La Santa Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán

copyright © 2007 Sociedad Bíblica de Guatemala

Language: Chuj de San Mateo Ixtatán (Chuj)

Dialect: Ixtatán

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

43e98fca-30dd-583b-b172-dc26d705ee90